

Сёлета ў Мінску ён узначальваў журы XIX ММКФ «Лістапад», прэзентаваў сваю кнігу пра рэжысуру; раскажаў, што думае пра нашу сталіцу і проста паразважаў пра экістэнцыю.

12.12.12. Кажуць, нас чакае высельны бум... Што важней: прыгожае спалучэнне лічбаў ці ўсё ж найперш — пачуцці? А ў больш шырокім сэнсе: каханне ці яго пышная дэманстрацыя?

У Вільні сама па сабе цалкам незразумелая, прыемная атмосфера. Вострая брама. Гэта адзін з галоўных помнікаў архітэктуры. Гэта адзіная брама горада, якая захавалася да нашых дзён.

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА РАСКРЫТЫКАВАЎ ТЭМПЫ РАБОТ ПА МАДЭРНИЗАЦЫЮ ДРЭВАПРАЦОЎЧЫХ ПРАДПРЫЕМСТВАЎ БЕЛАРУСІ

Прэзідэнт Беларусі ўчора ў ходзе наведвання ААТ «Івацэвічдрэў» жорстка крытыкаваў тэмпы работ па мадэрнізацыі дрэвапрацоўчых прадпрыемстваў краіны, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Аляксандр Лукашэнка адхіліў ад работы генеральнага дырэктара ААТ «Івацэвічдрэў» Барыса Міхнюка. Кіраваць прадпрыемствам і наводзіць парадак на вытворчасці будзе Уладзімір Шульга, які да гэтага быў старшынёй канцэрна «Беллеспаперпрам».

Прэзідэнт паказалі новы сучасны цэх па вытворчасці драўняна-стружковых і ламінаваных пліт. Вытворчы працэс там поўнаасцю аўтаматызаваны і адпавядае самым высокім сусветным стандартам.

Аднак яшчэ накіроўваючыся на прадпрыемства кіраўнік дзяржавы агледзеў з верталёта тэрыторыю старога завода ААТ «Івацэвічдрэў», які размяшчаны непдалёку. Нават з паветра Прэзідэнт разгледзеў там шматлікія прыклады безгаспадарчасці. Таму пасля наведвання новага цэха ён адчынуў ад запланаванай праграмы і накіраваўся на стары завод, дзе знайшоў крайнюю ступень беспарадку ў многіх вытворчых і бытавых памяшканнях. Усюды былі раскіданы вытворчыя адходы, смецце, у некаторых памяшканнях было выбіта шкло, не выконваліся элементарныя правілы бяспекі працы. Размаўляючы з работнікамі гэтага прадпрыемства, якія спыталі, што будзе ў далейшым з іх заводам, Аляксандр Лукашэнка сказаў: «Магу дакладна сказаць, такога завода, як цяпер, які месцамі ў сметнік ператварыўся, у вас дакладна не будзе. І гэта зробіце вы, магчыма, з новым дырэктарам. Трэба заўтра ва ўрадзе разгледзець пытанне — Шульгу накіраваць сюды дырэктарам завода, пакуль не навядзе парадак. А старыя мы звольнім з заўтрашняга дня, таму што так ніхто не працуе».

«Я праверу ўсе прадпрыемствы. Тое, што правалілі гэту работу па розных прычынах, больш суб'ектыўных, і мы тры-чатыры разы пераносілі тэрміны, — гэта факт. Таму што бардак у ведамстве (канцэрне «Беллеспаперпрам». — Заўвага БЕЛТА). Так не працуюць. Таму я яшчэ буду думаць, як з вамі ў гэтым плане разбірацца», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

«Тое, што будаўнікі вельмі дрэнна працуюць, гэта вы ўжо самі разбіраецеся ва ўрадзе разам з усёй будаўнічай галіной, — запатрабаваў Аляксандр Лукашэнка. — Мне гэтыя вашы казкі і пераконванні абсалютна не патрэбны. Пачынайце працаваць. І тут будаўнікі правалілі».

«Майце на ўвазе, у мяне на кантролі ўсе пытанні і даручэнні, і я іх за будучы год асабіста пракантралюю. Гэта першая строгае размова. Далей я з вамі размаўляць не буду. Прышоў, узначаль, што не так, значыць, збіраецеся і адразу куды-небудзь ідзіце. Майце на ўвазе, ні на якую камерцыйную фірму вы не паступіце: будаўнік — пойдзе замешваць цэмент, паперу ўмееш рабіць — будзеш стаяць каля станка», — падкрэсліў Прэзідэнт. «Таму я вам раю ўзяцца за справу і вырацьце ўсе гэтыя аб'ёмы», — запатрабаваў Аляксандр Лукашэнка.

Кіраўнік дзяржавы таксама звярнуў увагу, што ёсць факты ненадлежнага захоўвання драгарога абсталявання, якое набывалася да ўводу ў строй вытворчых памяшканняў: «Не дай бог, я ўбачу, што вы купілі абсталяванне, а яго ляжыць пад адкрытым небам».

Акрамя ТАА «Івацэвічдрэў» інвестыцыйныя праекты і мадэрнізацыя ашчыўляюцца яшчэ на васьмі прадпрыемствах канцэрна «Беллеспаперпрам». Гэта ААТ «Барысаўдрэў», ААТ «Віцебскдрэў», ААТ «Гомельдрэў», ААТ «Мастоўдрэў», ААТ «Рэчыцкі дрэў», ААТ «Магілёўдрэў», ААТ «Фандак» і РУП «Мазырскі ДАК». Як далажылі кіраўніку дзяржавы, прычыны зацягвання тэрмінаў рэалізацыі інвестпраектаў у асноўным адны і тыя ж. Спачатку каля 1,5-2 гадоў выбіралі, у каго купляць абсталяванне, якія выкарыстоўваць тэхналогіі. Потым паўстала пытанне фінансавання, у тым ліку прыцягненне замежных крэдытных ліній, атрыманне гарантый урада. Таксама з-за розных прычын зацягваліся тэрміны будаўніцтва. «Як можа кіраўнік прадпрыемства, міністр працаваць і не ведаць, які завод лепшы ў свеце. Як можна так працаваць?! — выказаў абурэнне Прэзідэнт. — Вы павінны ведаць усё самае лепшае і перадавое. Гэта проста адгаворкі, казкі. Якія паўтарае гадзі. Гэта расхлябанасць і бязладнасць».

«Я вельмі незадаволены работай урада па мадэрнізацыі дрэвапрацоўчых прадпрыемстваў і раю навесці на старых прадпрыемствах парадак», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. Аляксандр Лукашэнка наведваў новы цэх ААТ «Івацэвічдрэў» па вытворчасці драўняна-стружковых і ламінаваных пліт магутнасцю 250 тыс. куб.м у год. Гэта сучаснае прадпрыемства, на якім вытворчы працэс поўнаасцю аўтаматызаваны. Рэалізацыя гэтага інвестпраекта даць магчымасць нарасіць пастаўкі на экспарт і павялічыць вырочку ад рэалізацыі прадукцыі. На стварэнне новай вытворчасці пайшло амаль 158 млн еўра, у тым ліку крэдыты банкаў, уласныя сродкі прадпрыемства, бюджэтыя рэсурсы.

ДА ВЕДАМА ЧЛЕНАЎ САВЕТА РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
27 лістапада 2012 года ў 15.00 у зале пасяджэнняў Савета Рэспублікі (вул. Чырвонаармейская, 9) адбудзецца чарговае пасяджэнне першай сесіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь пятага склікання.

ПРАКАВЕТНАЕ

МІХАЙЛАЎСКІ-МІХАЙЛА

Увёсці Міхайлаўка Светлагорскага раёна, якая ляжыць на правым беразе Бярэзіны (у раёне дзве Міхайлаўкі), адроджаны абрад пераносу іконы архангела Міхаіла. Па праўдзе кажучы, абрад вярнуў амаль з нябыту, бо яшчэ з часоў вайны гэтую ікону не насілі. Згодна з традыцыяй (а старэйшыя жыхары яе памяталі) Міхайлаў дзень (Міхайла), 21 лістапада, адзначалі гулянем. Але пра тое, як усёй вёскай насілі ад хаты да хаты малаваную выяву архангела, амаль не ўзгадалі. Бо старая ікона

згарэла ў адной з хат у 1943-м. І хто ведае, ці не знік бы назусім гэты радкі сёння ахоўны звычай (абыход з абразом бараніў паселішча ад бед), каб не старанні мясцовых работнікаў культуры. І вось ён адбыўся ўжо васьмнадцаты раз! А пачынаўся з хаты Наталлі Мароз — дырэктара Дома культуры, бо менавіта яна была ініцыятарам вяртання колішняй традыцыі.

13-гадовай жыхаркі вёскі Веранкі Мендзелева і Анжэла Хамянок (на фотаздымку) узначалілі ўра-

чыстую працэсію абходу вёскі. За імі крочыў айцец Яўгеній Новік — святар з праваслаўнага прыхода ў пасёлку Парычы, прыспешвалі хаду нешматлікія жыхары. Дзень быў працоўны, і, магчыма, таму ахвотных адзначыць Міхайлаў разам было не так багата, як у іншыя дні на культурных альбо рэлігійных мерапрыемствах. Або, верагодней, таму, што малады з цяжкасцю далучаецца да сімвалаў веры, а старэйшым жыхарам ужо не па сілах гэты кіламетровы абход.

■ Бяспечны шлях

«СТОПМЕНАМ» ДЗЯЖУРЫЦЬ ДА ПЕРШАГА СНЕГУ?

І ўсё ж бацькам лепш, па магчымасці, суправаджаць дзяцей самім

...На вуліцы яшчэ цёпла, але малеч з партфелямі за плячыма ўжо на крочых у школу. Шанце тым бацькам, чым дзецім дастаткова прайсці колькі метраў у глыб двара, каб патрапіць на вучобу. Пасля выпадку з мінскім дзевяцігадовым хлопчыкам, якога збіла машына побач са школьным ганкам, многім татам і мамам асабліва бязна на бяспеку сваіх малых. Клопатаў хапае і супрацоўнікам ДАІ, і настаўнікам, на чый адказнасці цяпер стварэнне каля школ максімальна бяспечных умоў на дарогах і арганізацыя дзяжурстваў каля пешаходных пераходаў. Карэспандэнты «Звязды» ў адну з раніц далучыліся да дзяжурства каля сталічнай школы № 151 у Фрунзенскім раёне.

50 школ, таму давядзецца быць у розных месцах, — расказвае дзяжурца інспектар аддзела ДАІ Фрунзенскага РАУС Ігар Марат.

Вадзіцелі ў большасці сваёй паслухмяна прапускаюць пешаходаў. Пакуль мы стаім і размаўляем, дарогу пераходзіць хлопец гадоў дваццаці.

...У 7.30 раніцы — а менавіта з гэтага часу супрацоўнікі ДАІ павінны кантраляваць найбольш небяспечныя пешаходныя пераходы каля школ — па-дзёх і аднаго з такіх. На вуліцы Адзіноцва, якую натоўпы хлопчыкаў і дзяўчынак пераходзіць, каб трапіць у школу, у гэты час рух досыць напружаны, машыны едуць шчыльным патокам. Навокал шмат жывых дамоў, усе двары скрозь застаўлены машынамі, а большасць жыхароў ажра з раніцы выязджае на працу.

— Дзяжурым мы да 9 гадзін, а вечарам, калі дзеці са школы вяртаюцца, — з 17.00 да 19.00. У нашым раёне каля

Няўжо сапраўды дзяжурства каля школ кардынальна зольнае змяніць паводзіны вадзіцеляў? Ліхачоў, як бачым, нішто не спыняе.

Ледзь толькі ён прайшоў крыву больш за палову праезнай часткі, як адна з машын рэзка кранулася з месца, нягледзячы на тое, што супрацоўнік ДАІ вадзіцель не мог не заўважыць!

Цікаўся, няўжо сапраўды дзяжурства каля школ кардынальна зольнае змяніць паводзіны вадзіцеляў? Ліхачоў, як бачым, нішто не спыняе.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ПРЭЗІДЭНТ ХОЧА ЗМЯНІЦЬ НАЗВУ МЕКСІКІ

Прэзідэнт Мексікі Феліпа Кальдэрон накіраваў у парламент законпраект, які прапануе змяніць афіцыйную назву краіны. Назву «Мексіканскія Злучаныя Штаты» Кальдэрон прапануе скараціць да Мексікі. Ён падкрэсліў, што назва краіны непасрэдна звязана з такім паняццем, як народ, і вызначае яго нацыянальна-ідэнтыфікацыйны і культурны спадчыну. Назва «Мексіканскія Злучаныя Штаты» з'явілася пасля з'яднання краіны незалежнасці ў XIX стагоддзі. Заканадаўцы выбралі мадэль назвы краіны, вельмі блізкаю да суседніх ЗША. «Назва нашай краіны больш не мае патрэбы ў перайманні назваў іншых дзяржаў», — адзначыў Кальдэрон. Феліпа Кальдэрон, які прадстаўляе кансерватыўную Партыю нацыянальнага дзеяння, пакіне свой пост 1 снежня. Поўная назва Мексікі выкарыстоўваецца толькі ў афіцыйных документах і цырымоніях, а таксама выбіта на манетах.

РАСІЮ НАКРЫЮЦЬ ДАРОГАМІ «НА ПРАЦЯГУ ТЫСЯЧЫ ГАДОЎ»

Разгалінаваная сетка дарог агульнага карыстання будзе пабудавана ў Расіі «на працягу тысячы гадоў». Пра гэта заявіў міністр рэгіянальнага развіцця Расіі Ігар Слюняев. Паводле яго слоў, гэтая адзнака ўлічвае той факт, што ў краіне штогод уводзіцца ў строй не больш за 500 кіламетраў дарог. Пры гэтым у Расіі неабходна пабудавана каля «паўмільёна дарог агульнага карыстання». Сваю заяву Слюняев зрабіў на пасяджэнні ўрада Расіі. Прэм'ер-міністр Дамітрый Мядзведзев назваў такую ацэнку будаўніцтва «бязрадаснай» і адправіў праграму развіцця транспартнай сістэмы Расіі на дапрацоўку. У верасні 2012 года Генеральная пракуратура краіны правярыла выкананне заканадаўства пры праектаванні, будаўніцтве, рэканструкцыі, рамонтзе і эксплуатацыі расійскіх дарог. Па ацэнцы ведамства, больш за палову федэральных і рэгіянальных дарог, а таксама дарог мясцовага значэння не адпавядае нарматывам. Найбольш распаўсюджанымі недахопамі з'яўляюцца адсутнасць асвятлення і дэфекты дарожнага палянта. Увогуле было выяўлена каля 40 тысяч парушэнняў.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

«ЧОРНАЯ ПЯТНІЦА» СПУСТАШАЕ КРАМЫ Ў ЗША

Учора прайшла «чорная пятніца» — пятніца пасля Дня падзякі ў ЗША, калі кравы прапаноўваюць купіць тавары зніжкамі. Першапачаткова гэтая традыцыя з'явілася ў ЗША, але цяпер некаторыя краіны перанялі яе.

Звычай падзякі ў пятніцу пасля Дня падзякі дзень распродажу з'явіўся ў ЗША яшчэ ў XIX стагоддзі, але назву сутачны распродаж атрымаў у 1960-я гады ад кіроўцы. Яны назвалі пятніцу «чорнай» з-за велізарных затораў на вуліцах. Амерыканская традыцыя паспяхова распаўсюдзілася і на іншыя краіны. Звычайчы ў «чорную пятніцу» розныя кравы адкрываюцца вельмі рана — каля пяці гадзін раніцы. Але ў гэтым годзе рытэйлеры перастанулі знававу падзею на Дзень падзякі. Многія гандлёвыя сеткі працавалі ў рэжыме «чорнай пятніцы» ўжо з 20:00—22:00 гадзін, усе іншыя адкрыліся апоўначы. У гэтую «чорную пятніцу» кожны амерыканец гатовы выдаткаваць каля 770 долараў на падарункі. Чакаецца, што агульнае аб'ём продажаў складзе амаль 600 мільярдаў долараў.

Пакупнікам прапануюцца буйныя зніжкі, якія дзейнічаюць толькі адзін дзень. Але ёсць адно не-малаважнае правіла: тавары аддаюцца па дэмпінгавых цэнах толькі для першай дзясяці пакупнікоў, таму слабораніцца за права трапіць першым да запавятага прылаўку ў амерыканскіх супермаркетах часта заканчваецца цісканаймі, бойкамі, а часам нават стральбой. У гэтым годзе ў кожнай буйной краме дадаткова дзяжуряць паліцыя.

КОРАТКА

У студзені-лютым у Беларусі чакаецца звычайна, непандэмічны сезонны ўздым захваральнасці на грып. Аб гэтым паведамляў галоўны інфекцыяніст Міністэрства аховы здароўя Ігар Карпаў. Цяпер жа ў краіне цыркулююць рэспіраторна-сінцытэвіяльны вірус, вірус парагрыпу, аднавірусы і рынавірусы, якія выклікаюць прастудныя захворванні.

Цэны на білеты ў цягніках унутраных перавозак у Беларусі да канца года ўзрастаць у сярэднім на 17 працэнтаў. Тарыфы на міжнародныя перавозкі цягнікамі агульнага карыстання ўстанавляюцца ў адпаведнасці з міжнароднымі дагаворамі Беларусі. Так, ААТ «РЧ» праінфармавала аб павелічэнні тарыфаў для пасажыраў у перавозках з Беларусі з 1 студзеня 2013 года ў сярэднім на 9-24 працэнтаў ў залежнасці ад календарнага часу паездкі, адлегласці руху і катэгорыі цягнікаў.

Долю беларускіх лекавых сродкаў на айчынным фармацэўтычным рынку да канца 2015 года павялічаць павысідца да 50 працэнтаў. Аб гэтым паведаміла намеснік начальніка ўпраўлення арганізацыі медыцынскай дапамогі Міністэрства аховы здароўя Таццяна Мігаль.

Сіноптыкі прагназуюць у выхадны дні мокры снег і ўтварэнне на праезнай частцы галалёдзіцы, у асобных месцах на дарогу будзе апускацца туман. У сувязі з гэтым Дзяржаўная інспекцыя просіць усіх удзельнікаў дарожнага руху быць вельмі ўважлівымі і асцярожнымі.

ЦІ ГЛЯДЗІЦЕ ВЫ СЕРЫЯЛЫ?

Ларыса ІВАШКЕВІЧ, старшыня дабрачыннага фонду «Дотык да жыцця»:

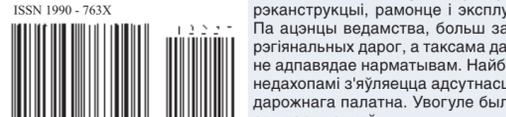
— Гляджу серыялы пра каханне. Бо яго жанчыне заўсёды мала. Для мяне такі серыял — гэта перадшкола, адыход крыву ўбок ад рэальнасці жыцця. Але я не люблю пустых серыялаў, мне важна, каб была сэнсавая нагрузка. Апошніе, што я паглядзела, — гэта нашумелы турэцкі гістарычны серыял «Вядатнае стагоддзе». Я ўвесь час займаюся самаадукацыяй, пра гэты серыял я шмат чытала ў розных крыніцах. Мне зацікавіла, чаму ён выклікаў такую палеміку ў свеце. Таму я купіла дыск і паглядзела яго. Я не гляджу серыялы па тэлевізары, таму што, як правіла, няма часу. Я купляю дыскі і гляджу, калі з'яўляецца вольная хвіліна.

Сяргей ДРАЗДОЎСКІ, эксперт, каардынатар Офіса па правах людзей з інваліднасцю:

— Памятаю, калі яшчэ вучыўся ў школе, ішлі «Рабыня Ізаўра», «Санта-Барбара», тады мы глядзелі іх чыста з цікаўнасці. Зараз жа практычна не гляджу. Хаця... нядарна зусім выпадкова наткнуўся на серыял «Дэтэктыўнае агенства «Месяцавае святло». Калісьці даўно яго глядзеў, і цяпер перагледзеў у настальгійным пачуцці. Яшчэ неяк паглядзеў «Сем жыццёў Нестара Махно». Гэта гістарычны серыял, і ён мяне прывабіў сваім эмастам.

Ірына ГАЛЕЦКАЯ, настаўніца музыкі СШ № 60 г. Гомеля:

— Серыялы я не гляджу наогул, у асноўным з-за недахопу часу. Бо калі пачаў глядзець, трэба даглядаць да канца. Да таго ж я лічу, што сюжэт у іх звычайна расцягнуты, адно і тое ж паўтараецца з серыі ў серыі, ды і мастацкія вартасці, на мой погляд, у многіх з іх невысокія. Адна-дзве ці тры серыі ў фільме — гэта, як мне здаецца, яшчэ нармальна. Але калі іх шмат, ды калі яшчэ гэта «мільянная опера» — мне проста шкада часу на гэта, лепш я патрачу яго на стасункі з сям'ёй. Падрыхтавала Святлана БУСЬКО.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА РАСКРЫТЫКАВАЎ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
Прэзідэнт актыўна цікавіцца тэхналагічным працэсам вытворчасці, аглядае тэрыторыю прадпрыемства.

Размова таксама ішла аб магчымасці арганізацыі на ААТ «Івацэвічдрэў» мэблявай вытворчасці, на якой будзе выкарыстоўвацца вырабляемая прадукцыя.

«Нам трэба дыверсіфікаваць эканоміку. Мы сёння працуем на сыравіне дзядзкі з-за мяккі, а трэба на сваёй сыравіне працаваць. Лес — гэта наша багацце. Таму мы мадэрнізуем гэтыя прадпрыемствы», — сказаў Прэзідэнт.

Закрану кіраўнік дзяржавы і сацыяльную тэматыку. Паводле яго слоў, дапамогу ў набывіці жылля дзяржава будзе аказваць у першую чаргу шматдзетным сем'ям. «Будзе больш грошай — мы больш прафінансуем тых, хто нараджае траіх ці больш дзяцей. Гэта перш за ўсё», — заявіў кіраўнік дзяржавы.

Адзін з маладых работнікаў прадпрыемства спытаў у Прэзідэнта аб магчымасцях дзяржаўнай падтрымкі пры будаўніцтве жылля. Аляксандр Лукашэнка растлумачыў, што высокай працэнтнай стаўкі на крэдытах абумоўлена тым, што банкі таксама пад высокай працэнт прыцягваюць грошы насельніцтва і прадпрыемстваў.

Гаворачы ў цэлым аб шляхах павышэння дабрабыту жыхароў Беларусі, Аляксандр Лукашэнка зрабіў акцэнт на развіцці экспартнаарыентаваных прадпрыемстваў, звязаных з мясцоваю сыравінай. «Трэба зарабляць, больш вырабляць і прадаваць на экспарт», — сказаў ён.

ВОЛЯ НАРОДА — НАЙВЫШэйшы ЗАКОН

24 лістапада спайняецца 16 гадоў з дня непасрэднай волі беларускага народа на рэспубліканскім рэферэндуме па шэрагу вельмі важных пытанняў, якія маюць дзяржаўнае і грамадскае значэнне.

За праект Канстытуцыі, прапанаваны Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, прагласавала больш за 5 мільёнаў чалавек, або 70,45% грамадзян. Такім чынам, беларускі народ, які непасрэдна выказаў на рэспубліканскім рэферэндуме сваю волю, у чарговы раз праявіў сваю шматвяковую мудрасць, перамог канстытуцыйны крызіс, адіраў ролю галоўнага, вярхоўнага арбітра ў дзяржаўным канфлікце паміж галінамі ўлады.

дагавор суверэннай улады і ўсяго народа Беларусі, на вобразным выказванні кляскаў, гэта — «закон законаў». Канстытуцыя не толькі юрыдычна аформіла якасна новую дзяржаўнасць, палітычны і сацыяльна-эканамічны перамены, якія адбыліся ў дзяржаве і грамадстве, але і завяршыла будаўніцтва суверэннай беларускай дзяржавы.

Артыкул 1 Канстытуцыі змяшчае мадэль, праект развіцця Рэспублікі Беларусь — унітарная дэмакратычная сацыяльна правая дзяржава. Максимальнае набліжэнне да гэтай мадэлі, да «дасканаллага» грамадства магчыма толькі праз выкананне ўсімі Канстытуцыі, праз фарміраванне правапрэміяльнай практыкі, якая адпавядае яе сутнасці, пры дапамозе павышэння правоў і свабод грамадзян і сямцовага выканання апошніх сваіх абавязкаў.

Суда Рэспублікі Беларусь Канстытуцыйнаму Суду разам з іншымі паўнамоцтвамі дадзена права ажыццяўлення абавязковага папярэдняга кантролю канстытуцыйнасці ўсіх законаў, прынятых Палатай прадстаўнікоў і ўхваленым Саветам Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, да падпісання іх Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Пачынаючы з ліпеня 2008 г. разам з наступным кантролем Суд ажыццяўляе абавязковы папярэдні кантроль канстытуцыйнасці законаў, прынятых парламентам, да падпісання іх Прэзідэнтам. За 2008—2012 гады ў парадку абавязковага папярэдняга кантролю ажыццяўлена праверка канстытуцыйнасці больш чым 500 законаў, у іх ліку пяць кодэксаў, больш за 70 агульных і спецыяльных законаў, больш за 180 законаў аб унесенні змяненняў і дапаўненняў у законы, больш за 260 законаў аб ратыфікацыі міжнародных дагавораў.

Канстытуцыйным Судом за перыяд свай дзейнасці прынята звыш 1000 рашэнняў і ўнесена ў дзяржаўныя заканадаўчыя органы больш за 250 прапановаў у ўдасканаленні заканадаўства. Наша Канстытуцыя змяшчае вельмі патацыйна для фарміравання сапраўды народнай суверэннай дэмакратычнай дзяржавы з канстытуцыйнай эканомікай, развіцця канстытуцыйнай дэмакратыі, чалавека, усіх сфер жыццядзейнасці, накіраваных на рэалізацыю задач, вызначаных у Праграме сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны на цперашні год.

Анатоль ЦІКАВЕНКА, суддзя Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь.

26 лістапада — Сусветны дзень інфармацыі

ПА ВЫПУСКУ ГАЗЕТ БЕЛАРУСЫ — ТРЭЦІЯ Ў СІД

Па звестках Белстата, у 2011 годзе ў Беларусі было выпушчана 11,1 тысячы найменняў кніг і брашур гадавым тэрмом больш як 34 млн экзэмпляраў. На рускай мове было выдадзена 85% найменняў кніг і брашур, 9% — на беларускай і 5% — на англійскай мове.

У структуры выпуску кніг і брашур па мэтавым прызначэнні 40,6% прыпадае на вучэбныя выданні, вучэбна-метадычныя дапаможнікі і вучэбныя праграмы, 18,4% — на навуковыя і навукова-папулярныя, 11,3% — на літаратурна-мастацкія выданні, 9,8% — на выданні для дзяцей і юнацтва, 7,8% — на даведнічны і інфармацыйныя, 6,6% — на вытворчыя выданні і 5,5% — на іншыя.

З года ў год у Беларусі расце колькасць найменняў і гадавы тыраж часопісаў і іншых перыядычных выданняў. У 2011 годзе выпускіліся 678 найменняў часопісаў, а іх дадзены тыраж склаў 56 млн экзэмпляраў. На рускай мове выдаваліся больш як 81% часопісаў, 17% — на беларускай мове і каля 1% — на англійскай.

Надзея НІКАЛАЕВА

«СТОПМЕНАМ» ДЗЯЖУРЫЦЬ ДА ПЕРШАГА СНЕГУ?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
Як патлумачыў Ігар Марат, прысутнасць супрацоўніка ДАІ звычайна вадзіцеляў дысцыплінуе. Але раніцай, калі людзі спяшаюцца на працу, кожнаму, зразумела, хочацца даехаць хутчэй.

«Дзеці небяспечны не адчуваючы. Яны робяць так, як і вучаць бацькі: маўляў, не выбыгай з-за машыны, калі гуляеш у двары, правільна пераходзь вуліцу. Гэта тлумачыць сваім дзецям многія. А пасля самі перабягаюць вуліцу за некалькі метраў да перахода разам з сынам ці дачкой: «Мы спазнімся! Прабачце!».

У такім выпадку нашы супрацоўнікі, нават выконваючы свае абавязкі «на дзвесце працэнтаў», зробіць толькі тое, на што змогуць паўплываць, — гэта інспектар ДАІ.

Па назіраннях Ігара Марата, за апошнія некалькі дзён ён амаль не заўважаў школьнікаў без афуктэра. Пра тое, што мінчане іх актыўна распусцілі пасля трагедыі каля школы на вуліцы Панчанкі, ужо ідзе галаска.

«Пасля пешаходнага перахода, зрабіўшы паву кадраў, накіроўваемся ў 151-ю школу. Дзеці ў нас вучацца ў тры змены, — расказвае намеснік дырэктара па вучэбнай рабоце навуцальнай установы Таццяна Максімовіч. — Многія бацькі, калі прывозілі малых на заняткі, падзяджалі

Ганна ГАРУСОВІЧ.

А бацькоў хто спытаў?

ДЗЕЦІ ПАВІННЫ ВУЧЫЦА... І ЖЫЦЬ!

Усіх дзяцей мне даводзілася падвозіць на школьныя заняткі на аўтамабілі: самая бліжэйшая беларуская навуцальная ўстанова знаходзіцца за 4 кіламетры ад нашага дома. І гэта заўсёды было кашмарам.

І ўсё ж падчас бацькоўскіх сходаў, якія адбываюцца пераважна ў цёплы час сутак, усё жыхары мікраараёнаў Сухарава, Захаду і суседніх, якія аддалі суды сваіх дзяцей, пакалілі свае аўтамабілі не тое што ўздоўж дарогі насупраць гімназіі, а літаральна на самой гімназічнай пляцоўцы, дзе адбываюцца школьныя лінейкі. І асвятлення там таксама не было.

І заўсёды мяне хвалявала пытанне: хто павінен кляпаціцца пра тое, каб да гімназіі, якая знаходзіцца на ў крокавай даступнасці для значнай часткі сваіх вучняў, можна было падвезці дзіця, не ствараючы аварыйнай сітуацыі? Памятаю, шчыра першыя гады досведу «школьнага бацькоўства» мяне навуццілі: таты і мамы нічога дабачыць не могуць — ні добрага асвятлення ў класах, ні больш якаснага харчавання, ні арганізацыі школьнага аўтобуса, ні, як казалася, зручнага і бяспечнага паездку да школы.

Павіна была здарыцца страшная і неперажытая трагедыя, каб, нарэшце, звярнулі ўвагу на тое, што робіцца на пад'язных і прылеглых да школ дарогах.

Зараз мая дачка вучыцца ў гімназіі-каледжы мастацтваў па вуліцы Камуністычнай, якая знаходзіцца каля хлебзавода. Кожную раніцу на пляцоўцы каля навуцальнай установы можна назіраць сюрэалістычную карціну: з праходнай завода выпурваюць цяжкія «хлебавозкі», наперад ідуць «рознакаліберныя» аўтамабілі з дзецямі і бацькамі: гэтыя машыны адна за адной робяць на невялікім пятачку круг, каб развярнуцца. Прычым у любы момант манеўру яны спыняюцца, з іх выходзяць дзеці, якія выцягаюць папкі для малюнкаў фармату А2, планшэты і рукавікі, і абвешваюць імі гэтаму, паміж аўтамабілямі і «хлебавозкамі», у падманлівае святле фар і далёкіх ліхтароў прабіраюцца да школьнага ганку...

Нядарна карціна папоўнілася новай дэталлю: на бліжэйшым ад гімназіі пешаходным пераходзе (даволі, дарэчы, небяспечным як для машын, так і для пешаходаў) з'явіліся... падлеткі ў камізэльках са святлоадбівальнымі нашывкамі. Яны (праўда, над наглядом дарослага) рэгулююць гэты пераход з дапамогай спецыяльных дыскаў: спыняюць патак аўтамабіляў, каб прапусціць пешаходаў, сярод якіх у пераважнай большасці — дзеці. Сакратар навуцальнай установы пацвердзіла: у гімназіі сапраўды арганізавалі дзяжурства старшакласнікаў каля дарогі. Дачка паведміла, што яе чарга прыпадае на бліжэйшы аўторак.

За 9 месяцаў гэтага года з удзелам дзяцей у краіне адбыліся 383 дарожна-транспартныя здарэнні, у якіх загінулі 23 дзіцяці і 393 атрымалі раненні.

Пры гэтым ніхто не спытаў меркавання бацькоў. Я, напрыклад, лічу недапушчальным, каб дзіця, якое праводзіць на школьныя заняткі, стаяла цёмнай марознай раніцай каля дарогі, мерзла, і такім чынам зьярвала праблему горада і ўстаноў адукацыі. Пры гэтым дачка найўна спытала: «Мама, гэта працягненне гэтак жа нядарога, як і дзяжурства міліцыянераў на ўваходзе ў метро пасля вухову?»

Аднак намеснік дырэктара паспяшыла мяне супакоіць: «Дзяжурства ўсталювалі не мы — гэта было распараджэнне горада, і доўжыцца яно толькі два дні. Больш дзеці дзяжурчыць каля пешаходнага перахода не будуць, не хвалюйся. Цяпер там дзяжурчыць адміністрацыя гімназіі, дырэктар і педагогі». — «Які доўга праіснуе гэта новаўвядзенне?» — «Не ведаю».

Няўжо чалавечай ахвары недастаткова, каб не выглядаць зрабіць (на час, пакуль шум сціхне), а сапраўды гарантаваць бяспеку і без таго нешматлікіх школьнікаў у нашай краіне?

Ніна РЫЦЦІК

Акцэнтны тыдня з Вадзімам Гігіным

ЖОРСТКАЯ РАЗМОВА

У нас. Жорсткае размова — тае кароткае, але разам з тым дакладнае азначэнне можна даць амаль любой нарадзе, якую праводзіць Аляксандр Лукашэнка. Не стала выключэннем і 20 лістапада, калі Прэзідэнт прымаў з дакладам прэм'ер-міністра Міхаіла Мясніковіча.

Як стала вядома, на гэтай справядачы прысутнічалі таксама кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Андрэй Кабякоў, памочнік Прэзідэнта па эканамічных пытаннях Пётр Пракаповіч, міністр эканомікі Мікалай Снапкоў і міністр фінансаў Андрэй Харкавец.

Вядома, гаеворка ішла пра эканоміку. Але гэтая сустрэча, на якой было агучана шмат заяў, што датычаць развіцця айчыня гаспадаркі, дазваляе зрабіць і пэўныя палітычныя высновы.

Кіраўнік дзяржавы заўжды падкрэсліваў, што Адміністрацыя Прэзідэнта з'яўляецца палітычным штабам краіны, а ўрад — эканамічным. Доўгі час так і было. З вышэйшых службовых амаль, якія працягваюць у будынку на Карла Маркса, 38, у пытанні эканомікі найбольш актыўна ўмешваўся хіба што былы памочнік Прэзідэнта Сяргей Ткачоў.

Добра памятаюцца яго публічныя спрэчкі з прадстаўніцтвамі ўрада. Аднак з таго часу, як Адміністрацыю ўзначаліў Андрэй Кабякоў, яе эканамічны блок стаў моцным, як ніколі да гэтага. Сам Андрэй Уладзіміравіч мае велькі досвед эканамічнага кіравання. Яго намеснікам з'яўляецца доктар эканамічных навук Андрэй Тур.

Аднак з таго часу, як Адміністрацыю ўзначаліў Андрэй Кабякоў, яе эканамічны блок стаў моцным, як ніколі да гэтага. Сам Андрэй Уладзіміравіч мае велькі досвед эканамічнага кіравання. Яго намеснікам з'яўляецца доктар эканамічных навук Андрэй Тур.

Стала таксама вядома, што паміж урадам і Адміністрацыяй існуюць пэўныя супярэчнасці ў тым, якія напрамкі эканамічнага развіцця павіны быць прыярытэтнымі. Ці дрэнна гэта? На маю думку, не. Канешне, каб не шкодзіць справе. Мы, грамадзяне, павіны быць чыстымі кіраўнікамі краіны прымае рашэнні на падставе выбару паміж рознымі магчымасцямі, што вышэйшыя чыноўнікі — такія ж людзі, якія могуць і спрацаваць, і не пагаджацца адзін з адным. Усё гэта робіць уладу больш блізкай і зразумелай.

Ніна РЫЦЦІК

Вакол нас. Ужо некалькі дзён Балканы калодзіць. «Міжнародны трыбунал па былой Югаславіі» поўнасцю апраўдаў харвацкіх генералаў Анта Гатовіну і Младана Маркача. На радзіме іх сустракалі як герояў. І не дзіўна — фактычна «трыбунал» выдаў індальгенцыю ўсім кіруючым палітычным класу Харватыі за ўсе зльчаныя справы, якія былі зроблены Мясніковіча.

«Сербаў можна забіваць» — менавіта так трэба разумець апошняе рашэнне Гаагскага судзілішча. Ды і не толькі апошняе. На працэсах, якія ён правёў, былі разгледжаны справы 92 сербаў, 33 харватаў, 8 косаўскіх албанцаў, 7 бансійскіх мусульман і 2 македонцаў.

Пры гэтым прысуды ў дачыненні да сербаў больш жорсткія, чым да астатніх. «Сербскія справы» цягнуцца гадамі, многія з абвінавачаных не могуць дакачацца іх заканчэння і так і паміраюць у турме. Самы вядомы прыклад — Слэбадан Мілошавіч. У шэрагу выпадках арыштаванана трымаюць за кратамі, пакуль на яго не набіраюць дастаткова доказаў для абвінавачвання. Апраўдальныя прысуды для сербаў адзінаковы. Затое «трыбунал» вельмі літасціва да больш праціўнікаў сербаў у той ваіне.

У свой час абвінавачванні былі зняты з Рамуша Харадзіна, аднаго з палюўных косаўскіх баевікоў, які гэтым займаў пасаду «прэм'ер-міністра» захопленнага края. І толькі міжнародны скандал прымусіў «суддзю» вярнуцца да разгляду справы.

У Гатовіну і Маркача крывы на руках не меней, чым у Харадзіна. Гатовіна ўвогуле, так бы мовіць, дыпламаваны баявік — ён праішоў школу Замежнага легіёна Францыі. Абодва харвацкія генералы кіравалі правядзеннем аперацыі «Бура» ў 1995 годзе. Тады былі забіты тысячы сербаў, знішчана Рэспубліка Сербская Краіна, сербокае насельніцтва ў Харватыі скарацілася больш чым удвая. Выгнанае сербаў (этнічных чыства) суправаджаўся здекамі, катаваннямі, бамбардзіроўкай калон уцекачоў. Усім гэтым і кіраваў Гатовіна і Маркач. Але «суд» не знайшоў доказаў!

У гэтым матэрыяле словы «трыбунал», «суд» і «судзі» неадарна ўзяты ў дуквосе. Тое, што адбываецца ў Гаазе ў дачыненні да разгляду справы часоў югаслаўскай ваіны — гэта б і сорам для міжнароднай супольнасці і правасуддзя. Калі Нюрнберскі трыбунал стаў сімвалам справядлівасці і непазбежнай адказнасці за ваенныя злачынствы, то гэтаму трыбуналу давацца пэўнае значэнне.

Падобнае абвешчэнне сведчыць лічы характэрыстыкі прадмета торгав і ўмовай яго рэалізацыі. Плучыць поўную інфармацыю аб парадку і ўмовах правядзення торгав, а прадмете торгав можна ў рабочым дні з 9.00 да 17.00 па адрэсу: Г. Гродно, ул. Солнечная 5, тэл. 8(0)297831160, факс: 8(0)292528859. Справаздачы аб выніках торгав можна ў рабочым дні з 9.00 да 17.00 па адрэсу: Гродзенская область, г. Волковыск, ул. Октябрская, д. 151.

gigin@beta.by

«І МОЖНА ПАТЭЛЕФОНАВАЦЬ НАПРАМУЮ»

Старшыня Праўлення Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь Надзея Ермакова падчас асабістага прыёму грамадзян у Віцебску здзіўля журналістаў тым, што агучыла нумар свайго мабільнага тэлефона падчас размовы з грамадзянкай, якая прыйшла па дапамогу. І прапанавала патэлефанаваць напраму.

— Я часта так тэлефоную, — сказала яна. Мне забаранілі з усёй краіны звычайныя грамадзяне. У рабочы і нерабочы час,

масы пагашэння крэдыту ў іншай валюце... Вельмі доўга і забыта нават для професіяналаў гісторыя. Сутнасць якой у тым, што сям'я пералапіла з-за розніцы курсу 102 мільёны рублёў. У банка ж, вядома, свая праўда. Старшыня Праўлення Нацыянальнага банка паабяцала ў гэтай сітуацыі разабрацца.

А іншая жыхарка Віцебска, пенсіянерка, папрасіла дапамогі атрымаць крэдыт, неабходны для рамонту яе кватэры, без паручыцеляў. Бабуля пры гэтым паскардзілася, што ў ка-

мерцыйным, а ў «Беларусбанк», якому будзе накіравана адпаведнае даручэнне. І банкі, безумоўна, пастараюцца пайсці насупраць пенсіянерцы, якая будзе тут атрымліваць і пенсію.

Падчас размовы з прадстаўнікамі СМІ Надзея Ермакова адзначыла, што ёй як банку падчас асабістых прыёмнаў задаюць звычайна пытанні па крэдытах, па ўкладках — у тым ліку і савецкіх часоў, якія не кампенсаваны. Прыядычна пытаюцца аб тым, ці будзе дэвальвацыя.

Аляксандр ПУКШАНКА.

ООО «Арбитр», управляющий по делу о банкротстве — организатор торгов, сообщает о проведении повторных ТОРГОВ по продаже имущества Волковысского ОАО «ПМК-Строй»:
Table with 5 columns: № лота, Наименование лота, Начальная цена лота, Шаг торгов, Задаток

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.) — Некалі мы гулялі Міхайлу тры дні, — з уснёскасцю зазначае старэйшая жыхарка Анастасія Алізарчык. — Памятаю, як да вайны ікона цэлы год стаяла ў нашай хаце! 85-гадовая жанчына прыйшла ў клуб, каб пацалаваць ікону, памаліцца разам з усімі. Бо для яе прастольнае свята вёскі застаецца асаблівым днём. Хоць часы і змяніліся, а

памяць бабулі па-ранейшаму скіравана на адвечныя хрысціянскія каштоўнасці, на якія грунтуюна трымаляса мараль кошцінга жыцця. І адчуваецца, што ёй не хапае праяў гэтых каштоўнасцяў у дні сённяшнім. Вось таму і прыйшла да вернутага ў Міхайлаўку Міхайлы. Анастасія Васільеўна не памятае, ці падобная новая ікона на тую, што згарэла падчас вайны. Не памятае і Еўдакія Белая, якая нарадзі-

82-гадовая Лідзія Белая вітае ікону каля свайго двара;

лася ў 1938-м. У памяці захаваўся толькі тое, што ікона стаяла «на куту». Менавіта ў хаце яе бацькі «спынілася» традыцыя, бо ў 1943-м акупанты спалілі Міхайлаўку. — Тры гады мы жылі ў лесе, пакуль немцаў не прагналі, — прыгадае Еўдакія Нічыпараўна Белая. — Міхайлаўцы даваеннай і тым больш ад-роджанай пасля вайны, царквы не было. Таму ікону ад гаспадароў цяпер прыносяць у клуб. Пакуль жыхары чакаюць святара, іх забавляюць мясцовыя культурнікі. У памяць пра ко-лішнюю традыцыю і пра тое, што калісьці вёска «гуздзела» тры дні, ладзяць невялікі канцэрт са старымі песнямі і даўнейшымі танцамі — каб не забываліся. На іх з убораў ручнічкі кута маўкліва пазірае воблік анёла-ахоўніка. — Гэтую ікону па нашай замове чатыры месяцы маляў мастак-аматар з пад Парычаў, а мы ўсёй вёскай збіралі грошы, каб яму заплаціць, — кажа дырэктар Дома культуры Наталія Мароз. — Наогул, міхайлаўцы вельмі добра аднесліся да ідэі вярнуць абрад. Га-та ж і памяць пра нашых дзядоў-прадзядоў, і захаванне культурнай спадчыны і, у рэшце

рэшт, жаданне захаваць сваю вёску, абара-ніць яе ад дрэннага. Цяпер Міхайлаўка не проста вёска — а-рагарадок. І дамоў тут апошнім часам значна прыбавілася. Ужо каля сотні хат. І амаль у кожнай чакаюць Міхайлу. Колькі ж гадоў пройдзе, пакуль уся вёска сустрэне ікону і яна зноў вернецца да Наталі і Кастануса Ма-розаў, падлічыць не цяжка. Пакуль абрад «ідзе» па старой вуліцы. Але чакаюць яго і ў новых пасёлках, — у маладых сем'ях. За-аўчора Міхайлу сустракалі пенсіянеры Зоя і Андрэй Філіпчыкі. Разам з дзедзімі і ўнучкай, якія спецыяльна прыехалі з Гомеля, з родны-мі са Светлагорска, суседзямі, сваякамі. — Я так доўга чакала ікону, нават не ве-рыла, што і дакаюся, — шчыра прызнаецца гаспадыня, запрашаючы гасцей за накрыты стол. — Цэлы год буду маліцца за сябе і сваіх родных, каб усім здаровілася і добра жылося. Няхай дапамагае нам добры архангел Міхайл! Некалі на Міхайлу абавязкова смажылі гуся, бо гэтай птушкі ў вёсцы вялося безліч. Была і рыба, бо населены пункт стаіць акра-за на беразе вялікай ракі. У алмоніевых місках пжклі ў печы яешню. Цяпер гэтых страў не гатуюць. Але хто ведае, ці не вернуцца ўслед за Міхайлам і іншыя традыцыі, якіх, добра пашу-каўшы, знойдзеце з добрых тэзіс.

МІХАЙЛАЎСКІ МІХАЙЛА

Два Міхайлы — Міхал Чаплінскі і архангел Міхал;

Свята ў Доме культуры ладзяць Святлана Кавальчук і Наталія Мароз;

Шчодрое застолле ў хаце Зоі Філіпчык.

Сёння ў Міхайлаўцы жыве ажно п'яць Міхайлаў. Старэйшаму — за восемдзесят. Самаму малому — толькі 2 гадоўкі. Гэта Міхал Чап-лінскі — унучак Наталі Мароз. — Хлопчык нарадзіўся за два дні перад Міхайлам — як было не назваць яго ў гонар нашага свято-га? — пералічвае Наталія Міка-лаеўна і дадае: — З адраджэннем абраду вясковыя сталі больш саб-раваць між сабою. Больш нара-джаецца дзяцей. Так што Міхайлы ў нас наўрад ці перавядуцца. Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

ЁЛКА З СУХІХ КВЕТАК І ДЗЕД МАРОЗ У НАЦЫЯНАЛЬНЫМ СТРОІ

■ Перадсвяточны калькулятар

Якія навагоднія атрыбуты можна купіць ужо цяпер і колькі гэта будзе каштаваць

НАБЛІЖЭННЕ навагодніх свят мы даўно ўжо прызываліся адчуваць зусім не дзякуючы гурбам снегу на вуліцы ці пэўным датам у календары. Адчуванне зімовай казкі, асабліва ў горадзе, перш за ўсё ствараюць аздобленыя вітрыны крам і невагагодная колькасць рознай навагодняй драбязы на прылаўках. Гіранды, ёлачныя цацкі, сувеніры ў выглядзе сімвалаў надыходзячага года... Чым толькі традыцыйна не запасаюцца беларусы ў перадсвяточным тлуме! Яго, дарэчы, у аддзелах навагодняй прадукцыі пакуль не назіраецца, а гэта значыць, што яшчэ ёсць шанец спакойна і ўдмуліва вызначыцца з некаторымі пакупкамі. Карэспандэнты «Звязды» пацікавіліся, што з навагодніх атрыбутаў у Мінску можна купіць ужо цяпер і колькі гэта будзе каштаваць.

Навагодняе дрэва

Да столі, пра такую ёлку кожны ў дзяцінстве марыў, ці сціплай, невялічкай, што змяшчаецца на пісьмовым стале. Жывымі елачкамі, пакуль зра-зумела, не гандлююць, а вось штучныя — на любы густ. У ЦУМе, напрыклад, самая высока-я каштуе крыху больш за 1,2 мільёна рублёў. Не варта беда-ваць адразу, даведаўшыся пра суму. Па-першае, такое дрэва не ў кожнай кватэры змесціцца, а па-другое, цэны дазваляюць выбраць што-небудзь больш дэмакратычнае. Елачку, крыху вышэйшую за паўметра, мож-на набыць за 140 тысяч рублёў. Праўда, дрэва гэтае — не над-та выдатнай пушчаты. Хаця ў межах ад 200 да 500 тысяч, у прычыпе, можна выбраць больш-менш прыстойнае нава-годняе дрэва. У інтэрнэт-крамах

прапановы ў плане цен крыху «вяселейшыя». Ёлка вышынёй 2,2 метра прадаецца крыху больш за 500 тысяч рублёў. Для прыхільнікаў эканоміі ча-су найлепшы варыянт — ужо ўпрыгожана ёлка. У горадзе знайсці такую ўдалося па цене ад 89 да 193 тысяч рублёў. Блі-жэй да ніжняй цэнавай мяжы — невялічкія ёлкі, якія часта на-бываюць, каб паставіць на стол на працы. Крыху даражэйшыя дрэўцы з катэгорыі «ўсё ўпры-гожана» можна, не саромячыся, паставіць і дома. І, нарэшце, — самы экстра-ваганты варыянт, які ўдалося знайсці сярод безлічч навагодніх дрэўцаў, — ёлка з сухіх кветак. Яна таксама не патрабуе дадат-ковых ўпрыгожанняў. Праўда, каштуе такая прыгажосць (не вышэйшая за 30 сантыметраў) 218 тысяч рублёў.

Цацкі і іншыя аздабленні

Тут «робяць надвор'е» пера-важна вынікі працы руплівых кі-тайцаў. Праўда, дзе-нідзе можна купіць і ўкраінскія шклянныя шы-кі, ледзяшы і шары. Калі ў вашай сям'і традыцыйна ўбараюць ёлку ў «шкло» (ці набываюць вельмі падобныя да шклянны цацкі з пластыку), можаце разлічваць на пакупку ад 3 тысяч рублёў за адзін шар. Цацкі большага памеру пацягнуць на 5, 10, 16 тысяч рублёў. Наборы — пераважна зноў жа кітайскія і ўкраінскія, — каштуюць да 100 тысяч рублёў, у залежнасці ад колькасці цацак.

Зоркі і сняжынкі з саломкі ў якасці ёлачных аздабленняў выглядаюць вельмі сімпатычна. І кошт іх выклікае не меншую сімпатыю: большасць асарты-менту можна набыць, аддаўшы да 2 тысяч рублёў за адну цацку. Атрымаецца ёлка ў экса-стылі. Дарэчы, сюды ж можна дадаць і зоркі з мешкавіны і гузікаў, а таксама цацку з ке-рамікі, зробленую ў выглядзе каляднага перніка. Скажу шчы-ра, апошнія рэчы вельмі спада-баліся. Толькі каштуюць гэтыя цацкі не ў прыклад усім астат-нім: 30 400 рублёў кожная. Мішура на ёлку абыдзецца ў 11-16 тысяч за двухметровую

штуку. Асобнікі з большай пушчатысцю прадаюцца па 35 тысяч рублёў.

Некаторыя до-ма пад ўпрыгожа-ную ёлку ставяць цацачнага Дзеда Мароза, Снягурку ці Санта-Клаўса. Апошні, прызнач-ны для гэтай мэты, на прылаўках кра-мае значную коль-касную перавагу. Санту (вядома ж у чырвоным кам-бінезоне), які яшчэ спявае і прытанцоў-вае, можна купіць па цене ад 69 ты-сяч рублёў. Старыя добрыя Дзед Мароз і Снягурка, якія сапраўды здзі-вілі, знайшліся ў ЦУМе — праўда, не ў навагоднім аддзе-ле, а ў су-венірным. Галоўныя персанажы святэ былі апрануты ў беларус-кія стылі і каштавалі 225 тысяч рублёў. Больш, чым самыя да-рагія Санта-Клаўсы.

Цяпер пагаворым пра «ўпры-гажэнні» для дзяцей. Маскара-дныя касцюмы ўжо таксама ёсць у продажы. Пераапрацуць сына ці дачку крэмы прапануюць у рысе, палярнага мішку, ваўка, ільва, зайца, скамароха. Цэны — ад 87 да 300 тысяч рублёў. Такса-ма ёсць касцюм для маленькага Санта-Клаўса, за які прыйдзеца аддаць 78 тысяч.

Сувеніры — змейкі

І як жа абысціся без сімвала на-дыходзячага года, на якім кожную зіму ствараюць капіталы вытвор-цы сувеніраў? На гэты раз паўсю-дом — змеі, змейкі і змяянты. Вы-біраючы з такой колькасці гадаў пэрыны сувенір, можна адразу і не вызначыцца. Традыцыйна многія набываюць сувеніры ў выглядзе свечак. «Запаліць», сустракаючы год Змяі, можна, запаліўшы ад 17 тысяч рублёў. Гэта самая малень-кая сувенірная свечка.

Не хочаце, каб памяць пра свята «згарэла»? Спыніцца на больш даўгавечных змейках у выглядзе керамічных статуэтак ці магнічкаў на халадзільнік. Тут цэны вагаюцца ад 12 да 21 тыся-

чы рублёў. Яшчэ адзін варыянт — мяккая цацка. Невялічкая зл-лёная змяя, якую ўдалося знайс-ці ў аддзеле цацак, каштавала 37 тысяч рублёў.

А як жа без салодкага?

Пад Новы год нават цукеркі набываюць асаблівае святочнае значэнне. Цукерачныя наборы прадаюцца ў выглядзе казач-ных замкаў, елачак, паравозаў і, зноў жа, змеек і змеяў. Тыя, што купляюць найбольш часта, мес-цяць у сабе ад 300 да 700 грамаў смачных цукерак. Цэны на салод-кія падарункі сёлета вагаюцца ад 30 да 96 тысяч рублёў. Ганна ГАРУСОВІЧ. Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ

HOME CREDIT BANK **Хоум Крэдыт Банк**

Шчаслівая крэдытная гісторыя Гелены Пікулік

У Гродне ўрачыста павіншавалі кліента, які ўзяў мільённы па ліку крэдыт у Хоум Крэдыт Банку і тым самым аказаўся ў цэнтры ўвагі сваякоў, сяброў, калега, знаёмых і суседзяў.

Жыхарка Гродна Гелена Зігмундаўна Пікулік наўрад ці магла падумаць, калі афармля-ла крэдыт на набыццё новай кор-пуснай мэблі, што гэта крэдытная гісторыя будзе мець для яе неча-каны і прыемны працяг. Але ўсё па парадку. Гелена Зігмундаўна вырашыла абнавіць інтэр'ер у сваёй кватэры. У краме «Black Red White» на-глядзела сабе мэблю. Спадабаліся і дызайн, і якасць, і цена. Таму не-спрадзяна ў магазіне ўзяла крэдыт у прадстаўніка Хоум Крэдыт Банка на пакупку мэблі. — Тры мільёны беларускіх рублёў. Зрабіць гэта было даволі проста: не спатрэбі-ліся ні даведак аб даходах, ні па-ручышчы. Вельмі хутка — у той жа дзень — жанчына стала ўладаль-нікам жаданага гарнітура. Сёння такіх крэдытаў Хоум Крэдыт Банк выдае штодзень не адзін дзясятка. Яны ўжо сталі звыклай практыкай работы з кліентамі. Аднак крэдыт Гелены Пікулік не застаўся незаўважаным у галаў-ным офісе Адрыятава акцыянер-нага таварыства «Хоум Крэдыт Банк». Больш за тое, ён стаў пра-дметам размовы на нарадзе, на якой было прынята рашэнне наве-даць Гродна аднаму з кіраўнікоў банка, асабіста сустрэцца з Геле-най Зігмундаўнай і ўручыць ёй каштоўны падарунак. Унікае пы-танне: а за якія паслугі? Такія пра-вышаная ўвага да сціплай загад-чыцы склада адной гродзенскай устаноў была нечужаю. Гелена Зігмундаўна стала менавіта тым чаканым кліентам, які ўзяў мільёны на ліку крэдыт. Для ма-ладога камерцыйнага банка, які працаваў на беларускім рынку ўжо каля пяці гадоў, гэта вялікая па-дзе. Таму Гелена Зігмундаўна, без перабольшвання, трапіла ў аналы Хоум Крэдыт Банка. Гучыць пафасна, але гэта сапраўды так. Што датычыць самога крэдыта-атрымальніка, то жанчына лічыць, што ў дзень афармлення крэдыту ў краме яна ў пэўным сэнсе выця-гнула шчаслівы білет. Бо днямі Ге-лена Зігмундаўна наведвала деле-гацыя банка на чале з намеснікам Старэйшым Праўленнем — дырэктар-ам адміністрацыйнага депар-

Сяргей СЯРГЕЕЎ шчыра віншуе атрымальніка мільённага крэдыту, жыхарку Гродна Гелену ПІКУЛІК.

тамента Сяргеям Сяргеевым. Ён шчыра павіншаваў Гелену Зігмун-даўну і ў якасці падарунка ад бан-ка ўручыў сучасны тэлевізар: дыя-ганаль — 40 дзюймаў, магчымасць глядзець фільмы ў фармаце 3D. Нагадаем, Хоум Крэдыт Банк — сучасны тэхналагічны рэзінчы-ны банк, для якога спажывецкае крэ-дытаванне насельніцтва застаецца адным з прыярытэтных кірун-каў дзейнасці. Аб гэтым сведчыць і выдана мільёнага крэдыту. Гэта, бясспярэчна, змяняльнае па-дзе ў гісторыі банка. Невыпадков-а адбылося ў той жа гродзенскай краме «Black Red White», дзе Ге-лена Зігмундаўна нядаўна ўзяла крэдыт. Яна не ўтойвае свайго за-давальнення: — Я хацела купіць корпусную мэблю і вырашыла скарыстацца крэдытам Хоум Крэдыт Банка. Зрабіць гэта было сапраўды зруч-на і проста. Пазней мне патэлефа-навалі і казалі, што я ў банку ўзя-ла мільёны крэдыт і стала ўла-дальнікам тэлевізара. Спачатку не паверыла, думала, розыгрыш. Ад-разу ж патэлефанавала сваякам, каб падзяліцца добрай навіной. Дзякую Хоум Крэдыт Банку за такі нечаканы і шчоўны падарунак. Новы тэлевізар вельмі дарэчы ў майё кватэры.

Інфармацыя для кліентаў

Хоум Крэдыт Банк адзін з лідараў экспрэс-кредыта-вання ў нашай краіне. Банк пачаў выдаваць крэдыты фізічным асобам у снежні 2007 года. За пяць гадоў ён набыў вядомасць, папу-лярнасць і аўтарытэт у на-сельніцтва яка надзейнага бан-каўскага прадстаўніцтва ў грашов-а-кредытнай сферы краіны. Банк працягвае і надалей пашыравае разві-ваць крэдытаванне фізіч-ных асоб, ці, інакш кажучы, звычайных людзей — на-прыклад, для набыцця ў рэзінчыны гандлю бытавой тэхнікі, электронікі, мэблі, іншых тавараў шырокага ўжытку. Сёння ў 25 гарадах Беларусі дзейнічае 31 цэнтр банкаўскіх па-слуг (ЦБП) Хоум Крэдыт Банка. Днямі 19 лістапада банк адкрыў ужо ЦБП у Баранавічах. Такія бан-каўскія прадстаўніцтвы ёсць у ко-жым абласным цэнтры, а таксама ў іншых вялікіх гарадах краіны. Таксама банк пашырае сетку адміністрацыйных пунктаў (АП), і сёння ў краіне дзейнічае 246. Гэта, бадай, самае мабільнае банкаў-скае падраздзяленне. У пункце, які звычайна адкрываецца ў месцах масавых пакупак, можна аформіць крэдыт на набыццё розных тава-раў: халадзільнікі, мікрахвалевыя печы, пыласосы і г. д. Мэта новага падыходу — стварыць кліенту ма-гчымасць хутка і лёгка аформіць крэдыт у зручным для яго месцы і

у зручны час. У банка ёсць сайт www.homecredit.by. На сайце ў левым верхнім ражку ёсць гіпер-спасылка Магазіны. З яе дапамо-гай можна выбраць горад, дзе вы збіраецеся набыць патрэбную рэч. Некалькі клікаў мышкай — і на ма-ніторы з'явіцца спіс, адрасы АП і ЦБП, а таксама графік работы кас з указаннем перапынку на абед, што вельмі зручна для кліента. **Увага!** Актуальныя ўмовы па крэдытах глядзіце на сайце Хоум Крэдыт Банк www.homecredit.by ў раздзеле «Крэдыты», а таксама ўдакладніцеце па тэлефоне гара-чай лініі ў Мінску: (017) 229 89 89. **Падзякаваў Леанід ТУГАРЫН.**

Улучшая жизнь

Так выглядае офіс прадстаўніцтва Хоум Крэдыт Банка ў многіх гарадах Беларусі. Заходзьце, калі ласка. Вам тут будзе заўсёды рады.

КРАЯЗНАЎСТВА РАЗАМ З КНІГАЙ

З'явіўся друкаваная прадукцыя выдавецтваў і друкарняў Гомельскай вобласці ў цэнтральнай бібліятэцы імя Герца на горада над Сожам пачаўся фестываль краязнаўчай кнігі. Ён прысвечаны Году кнігі і дню вызвалення Гомеля ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, які адзначаецца 26 лістапада.

На працягу тыдня супрацоўнікі гомельскай гарадской цэнтралізаванай бібліятэчнай сістэмы ва ўсіх сваіх філіялах правядуць прэзентацыі новых кніг, аўтаграф-сесіі, сустрэчы чытачоў з мясцовымі аўтарамі. Васіль Ткачоў, вядомы беларускі драматург, прыйдзе на сустрэчу з чытачамі бібліятэк №15 і №2. Ва ўдзельніку і гасцей фестывалю ёсць цэлы спектр магчымасцяў карысна і займальна правесці час, а ў прафесіяналу з'явілася яшчэ адна пляцоўка для абмену вопытам і абмеркавання праблем. Па горадзе ў суботу, 24 лістапада, будзе курсіраваць незвычайны аўтобус, пасажыры якога падчас паездкі змогуць атрымаць інфарма-цыю аб дні вызвалення Гомеля і далучыцца да новага для Беларусі руху пад назвай «букросінг». Аўтобус адпаведна аформлены не толь-кі вонкава. У салоне змешчана інфармацыя пра карысць чытання, на стэндах можна даведацца аб культурных мерапрыемствах у Год кнігі, месцазнаходжанні бібліятэк, розных акцыях.

Ірына АСТАШКЕВІЧ

БРЭСЦКАЯ КРЭПАСЦЬ — ТЭРЫТОРЫЯ ІДЭЙ

Упятніцу распачаў работу трохдзённый міжнародны семінар «Брэсцкая крэпасць — тэрыторыя і рэсурсы для стварэння міжнароднага культурнага цэнтру». Семінар праходзіць пад эгідай Брэсцкага гарвыканкома. Галоўным мецэнатам выступіў гаспадар атэля «Эрмітаж» Уладзімір Мікулік.

У шэрагу ўдзельніку семінара — вядучыя эксперты ў галіне фар-тыфікацыйнай спадчыны, тэрытарыяльнага планавання, прадпры-мальніцтва і маркетынгу ў сферы культуры і турызму з Вялікабрытаніі, Літвы, Нідэрландаў, Польшчы, Расіі, Украіны, а таксама Беларусі. Кіраўнік семінара — рэктар Маскоўскай вышэйшай школы сацыяль-ных і эканамічных навук Сяргей Зюеў. Паводле задумкі арганізатараў, семінар павінен стаць тэрыторыяй ідэй, пляцоўкай для абмеркавання кірункаў развіцця такога важнага аб'екта, як Брэсцкая крэпасць.

Святлана ЯСКЕВІЧ

Павяжанага Івана Вацлававіча РАМАШКУ він-шумем з 70-годдзем.

Жадаем мець вясёлы выгляд, Не ведаць, дзе і што баліць, Не хваліцца без прычыны І ў Бога лепшага праціць.

Сябры з мінулага.

■ Мая праўда

ПРЫГОЖЫМІ ДАТАМІ ШЧАСЦЯ НЕ ЗДАБЫЦЬ

Прызнаюся, мы з будучай жонкай калісьці таксама ледзьве не наступілі на такія «граблі»: вырашылі, што было б небагла, каб дата ўступлення ў шлюб супала з днём яе народзінаў. Але потым хапіла розуму не рабіць гэтага, не спалучаць штучна дзве абсалютна розныя сямейныя нагоды. У выніку так само сабой атрымалася (яшчэ лепш, чым хацелася), што рэгістрацыя нашага шлюбу прыпала на вельмі прыгожае народнае летняе свята. І, як я жартую з той пары, каб і хачоў забыцца пра чарговую гадавіну вясялля, дык не атрымаецца! Тым больш што і зарплату доўгія гады выдавалі менавіта ў гэты дзень.

Я ўвогуле не супраць «сіметрычных» дат, мне яны таксама падабаюцца. І калі так супадае, што на яе можа прыпасці рэгістрацыя шлюбу, дык чаму б і не? Я пра іншае. Калі чужы гісторыі, як людзі наўмысна гатовыя доўга чакаць, абы толькі атрымаць у докуменце такую прыгожую дату, хочацца спытаць: дата для вас ці вы — для даты? Або калі проста падрыхтоўка да ўрачыстасці вядзецца ці не цэлы год, а тое і больш... Вясельле — гэта цырымонія, прысвечаная заключэнню шлюбу. Няхай урачыстая, але ўсяго толькі цырымонія.

Наша з жонкай вясельле мы спланавалі неўдзяе за два месяцы, прычым зусім самастойна, так, як хачелі і, самае галоўнае, за свае грошы. Набылі заручальныя прэсцёнкі, мне касцюм, кашулю з галштукам, жонцы — туфлі, узлілі напракат вясельную сукенку, замовілі кавярню для самых блізкіх і сяброў. У ЗАГСе аплаліці відэаздымку і працу фатографа. Астатняе здымаў сам, дапамагаў сябар-сведка (пахвалюся, нашымі фотаіздзямі потым скарыстаўся многія знаёмыя). Праз сяброў замовіў некалькі аўтамабіляў. Але ці гэтыя будзённыя рэчы прыгадваем мы з жонкай праз гады?

...Машыны замаўляў я выправіўся літаральна напярэдадні вясялля. Спужаўся значна паэзія: а калі б не атрымалася? Да нявесты і, адпаведна, у ЗАГС, мы так спазняліся, што думаў толькі пра хуткасць, таму калі ўскочыў у таксі — аслупянеў: ад хвалеванна забываўся, што яна будзе ў... вясельным строі. Кавярню замовіць мы замовілі, але чамусьці не сказалі адміністрацыю, для чаго. Уяўляеце твары работнікаў (а кавярня адкрылася зусім нядаўна), калі на парозе ў іх з'явілася вясельле?! Мабільнікаў тады не было, мы сваім заказам больш не цікавіліся, і калі б кавярня па нейкіх прычынах зачынілася, што б было? Малодсць... Памятаю крыўду сяброўка-сведкі: як гэта ў яго (у яго!) маглі скрапіць нявесту? ...Як пільві віно з белага тупліка маладой... Як нам сігналілі ўсе машыны на аўтатрасе, калі мы фатографаваліся ў бярозавым гаёчку. Як пабаяцца заўсёды аддаваць лепшыя кавалачкі ёй...

Напэўна, не будзе памылкай сцвярджаць, што надаваць нейкі адмысловы сэнс датам мы пачалі напярэдадні надыходу новага тысячагоддзя. І хоць сама тая лічба — 2001 — не была такой ужо прыгожай, пачалася ўсё менавіта з яе. Многія выданні і апятанні на гэтую тэму тады праводзілі, і зваротны адлік вялі, у тым ліку і «Звязда». Потым пайшлі адзінкі (01.01.01), двойкі (02.02.02) і гэтак далей. Прыгожае спалучэнне лічбаў адзначалася многімі, але зольшага такіх «сіметрычных» даты мала ўплывала на жыхіццё. Па-сапраўднаму беларусы ў гэтым сэнсе «раскачагарыліся» і, як той казаў, адчулі смак, напэўна, напярэдадні набліжэння даты 07.07.07, калі многія пары менавіта ў гэты дзень пажадалі пабрацца шлюбам. Не менш прывабнай была і наступная дата — 08.08.08. І вось апошні «акорд» — 12.12.12. Кажуць, нас чакае вясельны бум...

Што важней: прыгожае спалучэнне лічбаў у пасведчанні аб шлюбе ці ўсё ж найперш пацуюць? А ў больш шырокім сэнсе: каханне ці яго пісьная дэманстрацыя? На гэтую тэму сёння вырашылі паспрацаваць журналісты «Звязды». Распачалі з «сіметрычных» дат, а затым увогуле перайшлі да сучаснага стаўлення да такой урачыстасці, як вясельле. Атрымаўся, можна сказаць, такі мужчынскі і жаночы погляд на гэтае свята.

хачелі дагадзіць. За маладых, якія збіраліся частаваць нас, выходзіць, у доўг. Лепш бы яны на тых грошы ў вясельнае падарожжа з'ездзілі, уражаны б на усё жыццё засталіся. Ці хачя б зрабілі свята па сваіх магчымасцях і найперш для сябе. А так сям'я потым цягам не аднаго месяца вяртала крэдыт... А бывае, і ўвогуле да жудаснага даходзіць. У Львоўскай вобласці 20-гадовы маладзён працягнуўшы дзень арганізацыі добрага вясялля для сваёй каханай. А праз месяц памёр. Як высветлілася, перад запланавай урачыстасцю хлопец з'ехаў быццам бы на заробкі, адкуль прывёз 15 тысяч долараў. На іх ён арганізаваў шыкоўнае свята. І толькі калі ён памёр, маладая жонка і бацькі даведаліся пра паходжанне гэтых грошай...

Ніхто не спрачаецца: хочацца, каб было прыгожа, памяталася ўсё жыццё. Але ж і нейкая мера, якая здаровым сэнсам заваецца, павінна быць. Я не заклікаю маладых прыпаецца ў ЗАГС перасесці, як некалі іх прабабулі з прабадзямі, на конныя вазы (хіба толькі ў якасці экзотыкі). Цяпер жа паглядзіш на якія вясельныя картэжы, дык што не машына — лімузін. «Вячыная» іншамарка ўжо не падыходзіць... Калі заручальныя прэсцёнкі, дык абавязкова ці не з-за мяжы замоўленыя: адмысловыя, з прысвечаннем-гравіроўкай. Але ж, нагадаю зноў, прэсцёнак толькі сімвалізуе шлюбныя зноў: сужэнцы носяць яго як знак вернасці адно аднаму. Ні проба каштоўнага металу, ні камяні на ім не могуць самі па сабе дадаць трываласці шлюбу. Прэсцёнак хоць і «не звычайнае ўпрыгажэнне», але ж найперш «двух сэрцаў адно ражэнне», як гучыць у вядомай песні.

Не падумайце, ніякай зайздрасці няма. Але я магу яшчэ зразумець, калі шыкоўнае свята робіць самастойныя людзі: іх права — куды грошы патраціць, якія фантазія ўвабодзіць у жыццё. Ва ўчарашніх шольніках ці нават студэнтаў і прэсцёнкі на пальцах, і лімузін, і чырвоная ікра для гасцей на святонным стале — усё за кошт бацькоў. І менавіта яны таму ў большасці выпадак «заказваюць музыку» ўсё па тым жа прычыне: «каб было не горш, чым у іншых». Толькі калі раней на вясельле кабана забівалі, каб гасцей накорміць, дык цяпер шакаладны фантан заказваюць — каб іх здзівіць і сябе паказаць. Шкада, калі праз гады ў памяці застанеца толькі гэты самы фантан, якім ужо нікога не здзівіш...

А самымі прыгожымі і «сіметрычнымі» датамі я лічу гадавіны вясялля. Любія. За і!

Сяргей РАСОЛЬКА

Дата майго вясялля будзе самая прыгожая, якая толькі можа быць! Дакладна! Я, праўда, пакуль яшчэ не ведаю, які гэта будзе дзень, які месяц, але ўпэўнена — так яго і будзе! Таму што менавіта ў гэты дзень абудзецца маё з выбраннікам вясельле! І калі б у мае планы ўваходзіла зарэгістраваць шлюб у бліжэйшы час, дык дата 12.12.12 якраз бы падышла, а чаму не?. Ты ж сам, Сяргей, падказаў цікавую думку: каб будучы сужэнец ні пра які абставінах не забываўся пра гэты дзень! А яшчэ хачу сказаць, што такая «сіметрычная» дата — небагі пачатак для маладой сям'і, якая толькі распачынае свой шлях. Гэта як свеасабавява жартуюна легенда, паданне, якое потым можна будзе расказаваць дзецям і ўнукам. А там, дасць Бог, з'явіцца і іншыя ўспаміны, з жыцця.

...Не вер, калі чужы ад дзяўчыны, што яна не хоча замуж. Усе туды хочучы! Пацярджаю. Нават тыя, хто робіць здзіўленыя вочы і пачынае мармытаць сабе пад нос нешта на шталт: «Я? Нізавошта! Ні за якія пернікі!» І тыя, хто прытрымліваецца фемінісцкіх поглядаў, маўляў, «і без мужчын пражыць можна». Аднекваюцца ад аднаго з самых галоўных святых у жыцці толькі тыя, каму няма гэтае самае свята з кім адзначыць, або тыя, у каго ёсць з кім, але — «не завучыць».

Вясельле... Ёсць у гэтым слове нешта чароўна-прыцягальнае для кожнай дзяўчыны. Заплюшчым мы вочы: і вось яна, прыгожая сукенка а-ля Барбі і доўгі-доўгі вочы і пачынае мармытаць сабе пад нос нешта на шталт: «Я? Нізавошта! Ні за якія пернікі!» І тыя, хто прытрымліваецца фемінісцкіх поглядаў, маўляў, «і без мужчын пражыць можна». Аднекваюцца ад аднаго з самых галоўных святых у жыцці толькі тыя, каму няма гэтае самае свята з кім адзначыць, або тыя, у каго ёсць з кім, але — «не завучыць».

Вясельле... Ёсць у гэтым слове нешта чароўна-прыцягальнае для кожнай дзяўчыны. Заплюшчым мы вочы: і вось яна, прыгожая сукенка а-ля Барбі і доўгі-доўгі вочы і пачынае мармытаць сабе пад нос нешта на шталт: «Я? Нізавошта! Ні за якія пернікі!» І тыя, хто прытрымліваецца фемінісцкіх поглядаў, маўляў, «і без мужчын пражыць можна». Аднекваюцца ад аднаго з самых галоўных святых у жыцці толькі тыя, каму няма гэтае самае свята з кім адзначыць, або тыя, у каго ёсць з кім, але — «не завучыць».

■ Хто каго?

«СВАТАЎ ЯНКА-БЕЛАРУС УКРАЇНКУ ЮЛЮ...»

Што было — было. Чысцютка праўда, між іншым! Аўцюк адзін шафёрам працаваў — грузы перавозіў. Але ж аднойчы (ну сабіла так) нехта памёр, і менавіта яго, аўцюка, на грузавой па баццюку адправілі. Ён, ну вядома ж, не адмовіў — з'ездзіў, прывёз... Потым на звычайны ў пцывым лісце запісаў: маршрут Аўцюкі — Мазыр; груз — поп, вага — тры з паловай тоны...

Прыкладна гэтак ж «прыліпскі» ўбачылі асобныя чытачы і на чарговым конкурсным здымку. Бо яго ж і насамрэч (кінце вочкам на верхні здымак) грузыць той гарбуз, як сапраўднага велікана. А ці тэрба, ці варты ён падобнай пашаны? Спадар Гарачоў з іўеўшчыны сумняваецца, піша: *Вы паверце мне на слова, (Хлущу вельмі радка я): У Лучыне, у Кусянкавай, Памідоры гэтыя!*

Спадарыня Кусянкава з вёскі Лучын, што на Рагачоўшчыне, агародніца і сапраўды вядома: сваім досведам па вырошчванні культур (памідоры, дарэчы, адна з любімых) не раз з чытачамі «Звязды» дзялілася. А таму на чарговым конкурсным здымку і яна не магла не заўважыць, скажам так, элементаў нацяжкі: *Ну і мужчыны ў нас пайшлі! Гарбуза не паднялі! Калі ўдвух ім «слаба», Хай паклічуць бабу!* Яна, тэрба разумець, падыме. Нават адна. І пагрузіць, і завязе. Бо дужая, бо смелая, бо ўмелая... Карацей, не злічыць усіх яе вартасцяў! Прычым як досыць нечаканых (ад таго ж спадара Гарачова: *Хоць Кляшчук аб'ехаў свет, Быў ажно пад Польшчаю, А ці бацьку, што ў кабет Грудзі ёсць і большыя?*) ...да цалкам відавочных. І найпершая тут — стараннасць, пра-

Сужэнцы Астроўскія з Мінска, паглядзеўшы на здымак, пішуць: *Беларус — ён ёсць нямаля, Пачынае — зранку: Як звычайна: бульба, сала, Потым — гарбузянка...* Тэрба разумець, гэта каша такая? З гарбуза. Тут вось што ці-кава: самаго слова «гарбузянка» ў тлумачальным слоўніку няма. А вось у вершах нашых чытачоў — з Мінска, з Мёршчыны — ёсць. Спадар Тышко, прынамсі, піша: *Дзед ваіў унука ў сваты, Мусіць жа, няўдала? Бо прывёз гарбуз дахаты, Як раней бывала... Ды не «парыцца» жаніх, Хоць няўдача выйшла:*

— Пачастую ўсіх сваіх Гарбузянкай пышна! Ну сапраўды: не з пустым ж рукамі дамоў прыехаў — прывёз... Хоць нешта... Пра яго, гэтае нешта, і радкі спадарыні Гудачковай: *Мужыкі ў край багаты Дружна ездзілі ў сваты. Не пашчасіла ў Галі — Гарбуза вольс атрымаў! Мо й карысць ад неспадзеўкі: Будуць семкі замест дзёўкі.* А што — набытак: па-любому, як моладзь кажа, рукі занятыя. Хоць яны і крыўдна. Перажываюць за кавалера сужэнцы Астроўскія: *Пэўна, цяжка пераносіць*

Хлопцу гэтакі канфуз, Калі дзёўчына выносіць Да сватоў таі гарбуз? Адно тады можа суцэшыць. Што? Мікалай Вяляцінавіч Старых з Гомяля, паглядзеўшы на здымак, прыгадаў вядоמוму бяседную песню «Быў у мяне белы конь» і зрабіў свайго роду перапеў: *Мае Ясь сваё аўто. Ён цяпер багаты. Узюў і з'ездзіў у сяло Да дзядзючыны ў сваты. Ды, напэўна ж, не чакаў Вынку тагога. Гарбуза вольс атрымаў — Самага буйнога. Зрэшты, адмаўляць сватам з*

дапамогай гарбуза (як слухна заўважае спадар Гарачоў) не ў нашых традыцыях. Гэта хутчэй у суседзях: *Сватаў Янка-беларус Украіну Юлю... Ды прывёз дамоў гарбуз. Ну, а мог бы... дулю.* Што таксама... фрукт, хоць кашы з яго і не зварыш. Але ж тут цікава іншае: тое, што гарбуз не ў машыну мужчыны «коўняць», а якая наадварот — з яе. Прыехаўшы са сватоў. Каля дома жаніха... А можа і не...

Нечаканая думка након гэтага ў Міхала Паўлавіча Дубовіча з вёскі Арэшкавічы Бярэзінскага раёна: *Дзядзькі з вёскі Аўцюкі На «прыкольні» мастакі: Скінуць ля варот гарбуз... Гляне бацька: вольс канфуз! А што гэта азначае, Хай у донькі пытаеся. Вам цікава было б пачуць, што яна скажа? І што потым бацька?... Нам таксама. Іншы дзялог, магчыма, дарэчы: дачка на сябе ў лютэрка глядзіць ды ўголас плачаца: «Татка, я такая страшная, такая страшная! Паглядзі — лупата, вочы маленькія, нос кручком»... Бацька ў адказ: «Ну што ты, доня мая!». Ты ж сама на сябе нагаворваеш! У цабе і фігурка ладная, і ножкі прыгожыя, і тварык што тэрба... Павесыла дачка ад добрых слоў, выйшла з пакоя. Бацьку б падумаць пра яе, паліжаць — ды канапа занятая: кошка на ёй упоперак... «Ну во, яшчэ адно пудзіла! — усклікае мужык. — Псік, халера!»*

Але ж мы не пра кошку, не пра дзядзюч. Мы — пра гарбуз, дапамогай гарбуза (як слухна заўважае спадар Гарачоў) не ў нашых традыцыях. Гэта хутчэй у суседзях: *Сватаў Янка-беларус Украіну Юлю... Ды прывёз дамоў гарбуз. Ну, а мог бы... дулю.* Што таксама... фрукт, хоць кашы з яго і не зварыш. Але ж тут цікава іншае: тое, што гарбуз не ў машыну мужчыны «коўняць», а якая наадварот — з яе. Прыехаўшы са сватоў. Каля дома жаніха... А можа і не...

падрыхтоўку год, можна праз інтэрнэт ці знаёмых за мяжой набыць вясельныя аксэсуары, якія ў нас, не выключана, будуць каштаваць нашым больш. А можна і сваімі рукамі ўсё зрабіць — гэта нават больш цікава! адназначна такой прыгажосці ні ў каго не будзе.

Калі гаварыць пра вясельле з вялікай колькасцю гасцей, давайце будзем думаць не пра магчымы прымуз з боку бацькоў, а пра сапраўднае свята аднаццаці. Ці многія з нас часта бачацца з усёй сваёй шматлікай раднёй? Вясельле — гэта магчымасць сустрэцца з блізкімі людзьмі ў святоннай атмасферы, пазнаёміцца бліжэй са сваякімі сужэнца, магчыма, нават завесці на гэтай глебе нейкія дзельныя стасункі. А чаму б не, калі выпадзе магчымасць!

У тым, што бацькі матэрыяльна паўдзельнічаюць у арганізацыі аднаго з галоўных святых у жыцці сваіх дзядзёў, таксама не бачу нічога дрэннага. Без іх і самога свята не было б, гэта самыя пачэсныя госці, думку якіх трэба ўлічваць. Тут можна нават загадаць пра нашы традыцыі. Сам жа напісаў пра колішняга «вясельнага» кабана да стала!

Для справядлівасці трэба адзначыць — ёсць у нас мінімалісты. Пайшлі, падмагнулі паперкі, і ўсё — сужэнцы. Некаторыя нават ўзялі моду распісвацца без бацькоў. Але я лічу, можна пабрацца без тых жа прэсцёнкаў і строяў, але без мам і татаў — гэта проста немагчыма ўвільч.

Ёсць рэчы, без якіх вясельле не вясельле, бадай што, можна і не жаніцца ўвогуле. Вось, напрыклад, прэсцёнкі. Гэта раней яны павінны былі быць абавязкова залатыя, гладкія — «на добрае, роўнае жыццё». Зараз — на лобы густ: і з плаціны з брыльянтавымі ўстаўкамі, і формы рознай мудрагелістай, і неабавязкова, каб узорна на заручальныя былі падобныя. Але сімвал кахання, як ні круці. А яшчэ вясельная сукенка! Прабачце, нашы каханцы, без касцюма-тройкі вы няк абдзеццеся, а вось мы без урачыстага строю — ніяк. І без прычоскі. І без макіяжу. І манікюру. Добра, манікюр можна зрабіць самай.

Таксама яшчэ адзін складнік нават самага мінімалісцкага вясялля — гэта наўнясць фотаздымкаў. Мне як фатографу зусім незразумела, як без гэтага ўвогуле можна жаніцца! Гэта ж памяць! І няхай вы з каханым запомніце «свой» дзень на ўсё жыццё, але падумайце, як будзе прыемна вамым дзецям, унукам і праўнукам глядзець на вас, маладых і шчаслівых... А калі фотаздымкі яшчэ і крадзючыны... Напрыклад, маладыя на дрэве. Ці маладыя на яхце (так-так, у нас таксама ёсць мора — Мінскае). А яшчэ спецыяльна для прыгожых фотакартак ужо муж і жонка едуць, напрыклад, пафатаграфаванца на... Кіпр! Ці ў Тайланд. На такое ідуць безнадзейныя арыганты, затое які эксклюзіў! На добрыя фотаздымкі ніякіх грошай не шкада!

З чым немагчыма не пагадзіцца, дык з тым, што немагчыма брацца шлюбам без кахання, бо каханне — самае ў гэтай справе галоўнае. А вясельле — справа дзясятая. Дакладней, другая.

Марына БЕГУНКОВА

які могуць і ў іншыя месцы павезці. Куды? Як лічыць спадарыня Чыгрынава з вёскі Забалацце Вілейскага раёна: *Ураджай на славу — Едзе на выставу! Мы для гэткай справы Не шкадуем лавы! З таго ж канверта і вельмі слухнае меркаванне (асабліва — для мужчын): Кашу, браце, еш з гарбуза, Замінаць не будзе пуза!* Больш за тое: *Што такое «Прастамол», Мы з рэкпамі знаём, Калі верыць — прастатыт Тут жа адступае... Як ж вам раю, мужыкі, Семкі гарбузовыя, Як заводныя быкі, Будзеце здаровыя!*

Піша так Валерый Гаўрыш з горада Чаусы. І мае рацыю, што пацвердзіць лобы з дактароў... Бо гарбуз ёсць гарбуз: *Можна ўзяць у абярэмак Два, вагою меншыя... Але з гэтага хоць семак Хопіць аж да пенсіі...* Як лічыць спадар Гарачоў. То няхай так і будзе: няхай хопіць і гарбузкім, і здароўя ўсім нашым мужчынам, усім жанкам аж да самай пенсіі, а потым да смерці! Хай будзе ў іх яды, як на Дзядзю, а работы, як у нядзелью! Хай водзіцца грошы, бо, гледзячы на конкурсны здымак, сужэнцы Астроўскія справядліва зазначылі:

Гэтым летам у наш край Завіталі змены: Вырас добры ўраджай, Падраслі і цэны. Што крыўдна, у адрозненне ад гарбузоў падростаюць яны не толькі летама. Але ж пра іх — размова асобная. Напрыканцы гэтай (і яе заўсёды) паведамляем вынікі: на думку вялікага чытацкага журы, найлепшыя падпісы да напярэдняга здымка (на ім, нагадаем, была кабет з двума сабакчамі і мільбіянкам) склалі спадарыня Бурко з вёскі Капланцы, што на Бярэзіншчыне, спадарыня Чыгрынава з вёскі Забалацце, што на Вілейшчыне, спадарыня Века з вёскі Малья Аўцюкі, што на Калінкавічшыне, а таксама спадар Гарачоў з вёскі Даўнары, што на Іўеўшчыне, спадар Трайкоўскі з Мінска і спадар Старых з Гомяля. З гэтым вольс, апошнім меркаваннем вялікага чытацкага журы пагадзілася і журы маленькіх — рэдакцыйнае. Таму прыз у выглядзе падпіскі на дарэгу сэрцам «Звязду» на чыю, што пацвердзіць лобы з дактароў... Бо гарбуз ёсць гарбуз: *Можна ўзяць у абярэмак Два, вагою меншыя... Але з гэтага хоць семак Хопіць аж да пенсіі...* Як лічыць спадар Гарачоў. То няхай так і будзе: няхай хопіць і гарбузкім, і здароўя ўсім нашым мужчынам, усім жанкам аж да самай пенсіі, а потым да смерці! Хай будзе ў іх яды, як на Дзядзю, а работы, як у нядзелью! Хай водзіцца грошы, бо, гледзячы на конкурсны здымак, сужэнцы Астроўскія справядліва зазначылі:

Валіянтэа ДОУНАР, Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Ад іх жа шчырыя прабачэнні ўсім, чые радкі на гэты раз не прайшлі страгога конкурснага адбору

РУП «Белтэлекам»:

МЫ АБ'ЯДНОЎВАЕМ ЛЮДЗЕЙ

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «Белтэлекам» — сучасная тэлекамунікацыйная кампанія, асноўны аператар сувязі ў нашай краіне. Кампанія арыентуецца ў першую чаргу на пажаданні кліентаў і павелічэнне асартыменту паслуг, якія прапануюцца. Створаная сямнаццаць гадоў таму, яна няспынна ўдасканальвае рэспубліканскую сеткавую інфраструктуру, укараняе на яе аснове інавацыйныя тэхналогіі сувязі. Словам, «Белтэлекам» аб'ядноўвае людзей, прадастаўляе шырока магчымасці для стасункаў і атрымання інфармацыі.

— Наша кампанія развівае паслугі сувязі з выкарыстаннем найсучасных тэхналогій, — распавядае генеральны дырэктар РУП «Белтэлекам» Сяргей ПАПКОУ. — Створана сетка магістральных валаконна-аптычных ліній з выходам на краіны блізкага замежжа, магутная разгалінаваная першасная кабельная сетка. Нацыянальны аператар забяспечвае перадачу міжнароднага і міжнароднага трафіку, работу наземнай сеткі тэле- і радыёканалаў.

«Белтэлекам» актыўна працуе і ў галіне інтэрнэту — забяспечвае доступ да беларускіх і міжнародных інтэрнэт-рэсурсаў, прадастаўляе ў карыстанне міжнародныя лічбавыя патакі, каналы практычна любой ёмістасці. Роўныя ўмовы работы аператараў мабільнай сувязі забяспечваюцца за кошт падключэння іх да міжнароднай станцыі. Як вядучы аператар электрасувязі ў краіне, «Белтэлекам» забяспечвае паслугамі электрасувязі ўсю тэрыторыю рэспублікі, у тым ліку і праз сэрвісныя цэнтры і сэрвісныя пункты...

Вось гэта сэрвіс!

Для зручнасці кліентаў створана шырокая сетка продажу паслуг. Толькі ў сталіцы працуе 5 сэрвісных цэнтраў.

— Гэты сэрвіс-цэнтр адкрыўся чатыры гады таму, — пачынае Дзмітрый АЗІЗАЎ, кіраўнік сэрвіснага цэнтра, які знаходзіцца побач з Кастрычніцкай плошчай, у цэнтры горада. — З самага пачатку мы працуем у новым фармаце. Усе дванаццаць нашых спецыялістаў з'яўляюцца ўніверсальнымі — могуць даць кансультацыю або заключыць дагавор з кліентам на атрыманне любога віду паслуг «Белтэлекама», у тым ліку на падключэнне высокахуткаснага інтэрнэту byfly, інтэрактыўнага тэлебачання ZALA. Спецыялісты (у дзень абслугоўваюць каля 350 чалавек!) могуць профільную адукацыю і прафесійную падрыхтоўку.

У кожным абласным і раённым цэнтрах размешчаны мінімум адзін сэрвіс-цэнтр «Белтэлекам». Таксама на тэрыторыі краіны працуе каля 250 сэрвісных пунктаў кампаніі.

Поўную інфармацыю пра любую з паслуг «Белтэлекама» можна атрымаць і па бясплатным даведачным нумары 130. Спецыялісты тэлефоннай службы дапамогуць выбраць найлепшы тэарэтычны план або спецпрапанову для канкрэтных кліентаў. Непасрэдна ў службах продажу карыстальнікі можа атрымаць поўную інфармацыю аб дзейнасці кампаніі і ўсім спектры паслуг, пасля чаго заключыць дагавор на аказанне неабходнага.

Сёння РУП «Белтэлекам» аказвае звыш 70 відаў паслуг электрасувязі, якія ўключаюць: тэлефонную сувязь (у тым ліку паслугі міжнароднага, міжнароднага і мясцовага тэлефоннага злучэння, даведачна-інфармацыйных службаў), перадачу даных і тэлематычных службаў (у тым ліку доступ у інтэрнэт і аб'яднанне карпаратыўных сетак па вядомай IP-пратокалу (VPN), інтэрактыўнае тэлебачанне ZALA, хостынг на базе цэнтраў апрацоўкі звестак, сэрвісных пунктаў.

У сэрвісных пунктах кампаніі можна скарыстацца паслугамі тэлефоніі, доступам у інтэрнэт, факсам, паслугамі кераракіравання, сканіравання, раздрукоўвання на прынтэры, папоўніць рахунок за тэлефон, byfly і ZALA, аплаціць камунальныя паслугі, ахоўную сігналізацыю.

У перспектыве плануецца перавесці сэрвісныя пункты ў сэрвісныя цэнтры. У створаных на базе апошніх цэнтрах продажу паслуг будучы таксама прадастаўляць і кансультацыі, і магчымасць заключэння дагавораў на ўсе паслугі РУП «Белтэлекам».

Кіраўнік сэрвіснага цэнтра РУП «Белтэлекам» Дзмітрый АЗІЗАЎ у рабочай абстаноўцы.

Нядрэнна брэндзі прыжыліся

РУП «Белтэлекам» прапаноўвае розныя спосабы тэлефонных злучэнняў: мясцовыя, міжнародныя, у тым ліку выхад на мабільныя сеткі, і міжнародныя. На сёння пры падключэнні да паслуг тэлефоннай сувязі «Белтэлекам» выкарыстоўвае сучасную сістэму IMS (мультымедыюную падсістэму на аснове пратакола Internet).

Платформа IMS уяўляе сабой сучасны праграма-апаратны комплекс, які забяспечвае абанентаў не толькі паслугамі тэлефоннай сувязі выдатнай якасці, але і цэлым комплексам дадатковых паслуг. Праца над гэтым напрамкам вядзецца не так даўно, але ўжо зараз абанентам прапанавана некалькі новых камфортных рашэнняў. У якасці прыкладу можна назваць «Музычны марафон» (замена стандартнага тону выкліку на мелодыю), «Віртуальную АТС» (комплекс паслуг, аналагічны магчымасцям офіснай АТС) для юрыдычных асоб. Або, скажам, паслуга «Мінскі нумар», якая дапамагае арганізаваць абаненту любога населенага пункта Беларусі тэлефонны нумар з масівам мясцовай нумарацыі Мінска. Дарэчы, работа над расшырэннем наменклатуры паслуг платформы IMS працягваецца.

Шасць гадоў таму, у 2006-м, кампанія «Белтэлекам» вывела на беларускі рынак брэнд byfly, а ў 2009-м — ZALA. Сёння ўжо многія беларусы добра ведаюць: byfly — гэта

шырокакаласны доступ у інтэрнэт, а ZALA — інтэрактыўнае тэлебачанне. byfly і ZALA — моцныя і актыўныя брэндзі, над развіццём і падтрымкай якіх пастаянна працуе каманда прафесіяналаў.

byfly — гэта цэлая сетка правадных і бесправадных тэхналогій, з дапамогай якіх абаненты забяспечваюцца не толькі паслугамі доступу ў інтэрнэт (з улікам і без уліку трафіку), але і дадатковымі сэрвісамі. Спажывец «Белтэлекам» атрымлівае не толькі «трубу» доступу ў інтэрнэт, але і цікавае, разнастайнае на-паўненне гэтай «трубы». Такая стратэгія развіцця паслуг byfly поўнацю адпавядае інтарсам яшчэ адной мсці кампаніі — фарміраванню нацыянальнага сегмента сеткі інтэрнэт.

Кажучы пра рынак паслуг доступу да інтэрнэту, нельга не прыгадаць такую важную характарыстыку рынку тэлекамунікацый, як канкурэнтнае асяроддзе. Увесь перыяд існавання паслуг шырокакаласнага доступу характарызуецца пастаянным канкурэнтным.

Аднак каля год таму асноўную канкурэнцыю складалі фіскаваныя аператары, то з развіццём тэхналогій 3G асноўнымі сапернікамі «Белтэлекама» сталі аператары сатавай сувязі. Каб не ўпусціць рынак, кампанія імкнецца адпавядаць самым высокім патрабаванням абанентаў. У прыватнасці, актыўна працуе над расшырэннем геаграфіі прыніжэння тэхналогіі пасіўных аптычных сетак xPON, якая дазваляе прапанаваць абанентам доступу ў інтэрнэт на значна больш высокіх хуткасцях, чым тэхналогія ADSL.

«Белтэлекам» — уладальнік сертыфікатаў адпаведнасці сістэмы менеджменту якасці праектавання і прадастаўлення паслуг электрасувязі патрабаванням СТБ ISO 9001-2001 у нацыянальнай сістэме сертыфікацыі Рэспублікі Беларусь і нямецкай сістэме TGA.

У 2004 і 2010 гадах прадпрыемства стала лаўрэатам прэміі ўрада Рэспублікі Беларусь за дасягненні ў галіне якасці, атрымала дыплом «За ўкараненне высока-эфектыўных метадаў кіравання якасцю». Сёлета «Белтэлекам» стаў дыпламантам прэміі СНД 2011 года і ўзнагароджаны дыпломам «За дасягненні ў галіне якасці прадукцыі і паслуг».

ZALA за сябе ўжо сказала

Пад брэндам ZALA «Белтэлекам» прапануе паслугі інтэрактыўнага тэлебачання (IPTV). Гэты кірунак адзін з самых «маладых», аднак ён ужо заваяваў вялікую папулярнасць на рынку. У першую чаргу гэта тлумачыцца ўнікальнымі інтэрактыўнымі функцыямі IPTV. Карыстальнікі могуць праглядаць каналы ў рэжыме рэальнага часу, паставіць тэлепраграму на паўзу, праглядаць перадачу з перастаноўкамі па сетцы вядучанага да 48 гадзін, устанавіць «бацькоўскі кантроль». Фактычна абанентам ZALA пададана фарміраванне ўласнай сеткі вядучанага.

Для абанентаў фізічных асоб прапануюцца два базавыя тэарэтычныя планы — «Прэмі'ера» і «Проста ТБ». Напаўненнем тэлевізійнымі каналамі гэтыя тэарэтычныя планы не адрозніваюцца, кожны пакет змяшчае каля сарака каналаў. Адрозненне толькі ў інтэрактыўных сэрвісах, якія абанентам тэарэтычнага плану «Прэмі'ера» даступныя, а абанентам «Проста ТБ» — не.

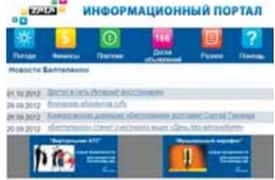
Інтэрактыўныя функцыі — не адзіны перавага ZALA. Прапануюцца дадатковыя магчымасці зрабіць свой вольны час больш разнастайным: тэматычныя пакеты, у тым ліку ў фармаце HD, сэрвісы «Відаз па запісе», «Віртуальная кіназала», у межах якога штодзень дэманструецца каля пяці новых фільмаў. Акрамя прагляду тэлеканалаў і іншых аў-

дыявізуальных твораў на экране тэлевізара з галоўнага меню ZALA абанентам даступны сэрвіс «Інфармацыйны партал». Трапляючы ў гэты партал, можна азнаёміцца з апошнімі навінамі, прагнозам надвор'я, курсамі валют. Акрамя таго, з дапамогай «Інфармацыйнага партала» можна ажыццявіць электронныя плацяжы ў сістэме «ТБ-банкінг». Не выходзячы з дома, аплаціць розныя віды паслуг з дапамогай банкаўскай карткі і папоўніць разліковы рахунак карткамі экспрэс-аплатаў РУП «Белтэлекам». У «ТБ-банкінг» рэалізаваны доступ да плацежных сістэм ААТ «Белінвестбанк» і ААТ «БІС-Сбербанк».

Як першасны хостынг-правайдэр РУП «Белтэлекам» прапануе паслугі цэнтра апрацоўкі звестак і гарантуе надзейнасць і высокую якасць паслуг. Для зручнасці кліентаў распрацаваны пакеты паслуг вылучанага фізічнага сервера (Dedicated) «Лёгік», «Бізнэс» і «Экстра», віртуальнага вылучанага сервера «VPS-5», «VPS-20» і «VPS-50».

Таксама можна скарыстацца паслугамі размяшчэння абсталявання і прадастаўлення дыскавай прасторы.

У наменклатуры «Белтэлекам» ёсць мноства паслуг, прызначаных для менш шырокай аўдыторыі. Прапановы для аператараў сувязі, рашэнні па стварэнні сетак, паслугі хостынгу, відэаканферэнсуваць, электроннага дакументаабароту, арэнда каналаў...

На працягу апошніх гадоў кампанія застаецца афіцыйным партнёрам такіх маштабных культурных праектаў, як Міжнародны фестываль мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску» і Мінскі міжнародны кінафестываль «Лістапад».

Інфармацыйны цэнтр? Гістарычны музей!

«Каб ведаць гісторыю сувязі, яе трэба берачы». — перакананы ў кампаніі. «Белтэлекам» валодае адзіным у краіне Гісторыка-інфармацыйным цэнтрам (былы Музей сувязі), у якім сабрана звыш 4,5 тысячы экспанатаў, дакументаў і фотаматэрыялаў, якія расказваюць аб развіцці беларускіх тэлекамунікацый. У экспазіцыі музея прадастаўлены апараты Морзе, першы апарат на друку літар Буда, масток Уітстана, крокавы шукальнік машынай АТС, тэлефонныя апараты пачатку XX стагоддзя, першыя радыёпрыёмнікі і тэлевізары, камутатары, апаратура сувязі розных гадоў.

У пошуку крыніцы росту

Інвестыцыйны партфель «Белтэлекам» на 2013 год будзе супастаўны з інвестыцыйнымі расходамі на бягучы год. Асабліва ўвагу плануецца звярнуць на будаўніцтва мультысэрвіснай сеткі, мадэрнізацыю і развіццё сетак стацыянарнага шырокакаласнага доступу ў інтэрнэт, укараненне тэхналогій пасіўных аптычных сетак (xPON) і ethernet-тэхналогій, будаўніцтва валаконна-аптычных ліній сувязі, будаўніцтва сеткі наземнага лічбавага эфірнага тэлебачання.

- Што абядае ўкараненне названых праектаў абанентам «Белтэлекам»?
- ✓ Новая паслугі і сэрвісы, мадэрнізацыю існуючых.
  - ✓ Высокую хуткасць перадачы звестак.
  - ✓ Комплекс сучасных паслуг тэлефоннай сувязі для максімальна зручных і камфортных стасункаў.
  - ✓ Стабільную якасць паслуг.

— Наша стратэгічная мэта — аказанне кліентам комплексных паслуг, — тлумачыць Сяргей Палкоў. — Якаснае сэрвіснае абслугоўванне — аснова паспяховага развіцця кампаніі. Перад прадпрыемствам ставіцца задача пошуку стратэгічных крыніц росту. Дасягнуць пастаўленай мэты мы зможам, перш за ўсё, за кошт аказання новых паслуг і сэрвісаў.

Пасля працы — спартакіяда

— На прадпрыемстве прыняты адзіны калектыўны дагавор, у якім прадугледжаны такія меры сацыяльнай абароны, як выдаткоўванне крэдытаў і матэрыяльнай дапамогі на будаўніцтва жылля, выплата матэрыяльнай дапамогі да адпачынку, набыццё, аплата пецываў на лячэнне і адпачынку работнікам і іх дзецям, аказанне дапамогі і адпачынку старшынш прафсаюзага аб'яднанага камітэта РУП «Белтэлекам» Таццяна ГАНЧАРОВА. — У першую чаргу якасць работы і псіхалагічны клімат у калектыве залежыць, зразумела, непасрэдна ад умоў працы. Аднак на прадпрыемстве вялікая ўвага надаецца і шэрагу іншых важных момантаў. Так, харчаванне работнікаў арганізавана ў чатырох аб'ектах грамадскага харчавання. Амаль ва ўсіх філіялах працуе сетка пунктаў аховы здароўя, дзе можна атрымаць неадкладную меддапамогу, стаматалагічныя паслугі і г.д.

На балансе РУП «Белтэлекам» працуюць:

- санаторый «Загор'е»;
- дзіцячы аздараўленчы лагер «Крынічка»;
- дзіцячы аздараўленчы лагер «Дружныя работы»;
- база адпачынку «Связіст» у Брэсцкай вобласці;
- база адпачынку «Любань» у Брэсцкай вобласці;
- сацыяльна-бытавыя аб'екты «Нарач» у Мінскай вобласці і «Бароўка» ў Віцебскай.

Санаторый «Загор'е» летам функцыюе як дзіцячы аздараўленчы лагер. Ён размешчаны ў Мінскай вобласці і разлічаны на трыста месцаў у змену. Буйны архітэктурны комплекс уключае ў сябе некалькі буд-

дынкаў, злучаных пераходамі. У комплексе — выдатна абсталяваныя лячэбны корпус, фізіятэрапеўтычнае і дзіцячынае аддзяленні, стаматалагічны кабінет, басейны і спартыўныя залы.

Дзіцячы аздараўленчы лагер «Крынічка», што ў Валожынскім раёне Мінскай вобласці, здольны прыняць 240 чалавек за змену. Лагер мае ўсё неабходнае для паўнацэннага адпачынку дзяцей — пляцоўкі для гульні, заняткаў фізічнай культурай і спортам, памешканні для гуртоўкі.

Плывуць у першую чаргу вылучаюцца дзецям і работнікам, якія пацярпелі ад аварыі на ЧАЭС, а таксама шматдзетным сем'ям і дзецям-сіротам. На працягу гадоў аздараўленне рэгулярна атрымліваюць каля 20 працэнтаў работнікаў прадпрыемства і іх дзеці.

Фактычна палова працуючых работнікаў займаецца фізікультурай і спортам. Калектывы фізікультуры РУП «Белтэлекам» удзельнічаюць у штогадовых рэспублікан-

скай галіновыя спартакіядах, правядзенню якіх папярэднюючы спартакіяды ў філіялах. Зборная каманда РУП «Белтэлекам» вось ужо 12 гадоў займае першае месца ў фінальных спаборніцтвах рэспубліканскай галіновай спартакіяды!

Удзельнічаюць фізікультурныя калектывы кампаніі і ў спартыўных мерапрыемствах гарадоў, раёнаў, абласцей па розных відах спорту. А такіх спаборніцтваў — ад гарадскіх да рэспубліканскіх — штогод адбываецца не менш за 600.

РУП «Белтэлекам» з'яўляецца пастаянным удзельнікам культурна-масавых і спартыўных мерапрыемстваў, якія праводзіць Мінгарвыканкам і адміністрацыя Цэнтральнага раёна сталіцы, неаднаразова быў прызернам спаборніцтваў у межах круглагадовай працоўнай спартакіяды прамысловых прадпрыемстваў і арганізацыі Цэнтральнага раёна. Удзельнічаюць работнікі «Белтэлекама» і ў турзлітах адміністрацыі Цэнтральнага раёна і ГА «БРСМ».

Матэрыялы падрыхтавалі Святлана БАРЫСЕНКА, Аляксандр ФУСАУ. Фота Надзеі БУЖАН і з архіва прадпрыемства. УНП 101007741

Рубрыку вядзе Дунька Шып.

Хто Піцу заказваў?
Віктар ВАРАНЕЦ
БУДЗЕ ВАМ І...
ПІЦА, І КАВА
З ЧАЕМ

Бліжэй пад поўдзень студэнці інтэрнат павольна абуджаўся ад суботняй дыскатэкі... Мікола яшчэ раз перавярнуўся з боку на бок і з неахвотай расплюшчыў вочы.

ЗОРАЧКА І ЯБЛЫК

Хлопец заляцаецца да дзяўчыны, кажа, што дзеля яе — нават зорачку з неба дастане!
— А вунь той чырвоны яблык сарвеш? — пытаецца яна.

ДАРАГАЯ КАЗА

Вясковец быў на кірмашы. Вяртаецца з пакупкай — з казоі:
— Колькі ж ты за яе аддаў? — пытаюцца дома.

НЕ БЕЗ КАРЫСЦІ!

У хату да Сымона, бацькі аж трох дачок, прыходзілі сваты:
— Ну як, саваталі? — цікавіцца суседзі.

ПОТЫМ

Акуліне за 60, даўно на пенсіі, але на свой узрост яна не выглядае...
— Ты з мужам спіш яшчэ?
— Ды што ты, галубка, няма калі. Вось унукі падагдуюцца

Даслаў Віктар ЛОУГАН, г.п. Акцягорскі.

Леля БАГДАНОВІЧ
ХІТРЫ СУСЕД

Суседу, мусіць, нешта трэба...
Ідзе ў хату... Нездарма ж?
— Пазычыць хлеба? Ці да хлеба?
— Як болей клопату няма!

І зноў пажадна ўсміхнецца,
І зноў заўважыць нездарок:
«Ты лепш пазычыла б мне сэрца,
Бо прападу я, далібог!»

Ой, долечка мая ліхая,
Ну прысуседзіцца ж
такі:
Заўжды па восені
кахае,
Як трэба выбраць
буракі!

Чайнворд

Упішыце ў фразеалагізмы прапушчаныя словы:

- 1. Адстаўной казы ... 2. ... носе на падточцы. 3. Брацца за ... 4. ... па калена. 5. Кідаць каменчыкі ў ... 6. ... вон. 7. ... ды соль. 8. Баш на ... 9. ... на роўным месцы. 10. Браць у ... 11. Узяць у ... 12. На адзін ... 13. На ... дыхаць. 14. З камароў ... 15. ... клінае не сшышоўся. 16. ... у твар. 17. Пусціць у ... 18. Даць ... 19. Даваць галаву на ... 20. Ісці ў ... 21. ... ў душу. 22. Альфа і ...

СЁННЯ

Table with 3 columns: Сонца, Усход, Захад, Даўжыня дня. Rows for Мінск, Віцебск, Магілёў, Гомель, Гродна, Брэст.

Месяц

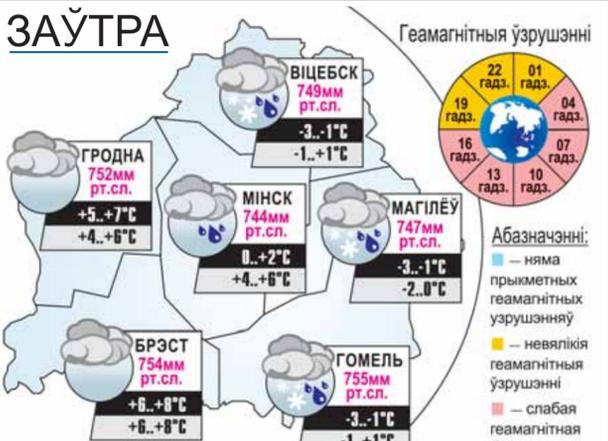
Першая квадра 20 лістапада. Месяц у сур'і Авена.

Імяніны

Пр. Сцепаніды, Максіма, Сцяпана, Фёдара. К. Эмы, Аляксандра, Рамана, Францішка, Яна.

ЗАЎТРА

...у суседзях

На свае вочы

ГОРАД З НАСТРОЕМ

У многіх гарадоў ёсць сваё ўлюбёнае надвор'е, якое падкрэслівае іх непаўторнасць, дае турысту магчымасць адчуць пах, смак, настрой, колер месца, хуткасць або маруднасць часу і да таго падобнае.

На другі дзень раніцай выпаў снег. Цяпер карціна была гатова: горад апрануўся ў матава-белы (ніколі, дарэчы, такога не заўважаў: часам снег можа быць матавы, а часам — бліскучы, глянцавы) снег.

Божай Вострабрамскай, што аднолькава шануецца і праваслаўнымі, і каталікамі і ўніятамі. Капліцы ў брамах у сярэднявеччы ладзілі для таго, каб абараніць горад ад захопаў ды каб бласлаўляць падарожнікаў.

Мой новы візіт у бялую сталіцу Вялікага Княства Літоўскага прыпаў на гэтыя дні. Моцны пранізлівы вецер цяпер сустраў мяне на вакзале. Горад замярзаў. Шэраць панавала паўсюль. Паглыбляючыся ў старое месца, добра адчуваў, які кожны дом, кожная сцяна драўняне. Невялікія дамкі, што стаяць побач, нібы туліліся

Фота Уладзіслава КУЛЕЦКАГА

Даты Падзеі Людзі

1910 год — нарадзіўся (вёска Калеснікі Мсціслаўскага павета) Змітрок Асташка, беларускі паэт. Працаваў у рэспубліканскай прэсе. Пісаў пераважна апалявальна-сацыяльны творы. Аўтар паэтычных зборнікаў «Краіне», «На ўзыход сонца», пазмы «Эдэм», «Вызваленне сіл» і іншых. Пераклаў на беларускую мову роман «Маці» М. Горькага і іншыя творы рускіх і украінскіх пісьменнікаў.

Янка Брыль (1917—2006), народны пісьменнік Беларусі: «Ты пачынаеш тады, калі пачынаеш рабіць выбар сам».

1905 год — пачалося Севастопальскае паўстанне марскоўцаў Чарнаморскага флоту ў перыяд рэвалюцыі 1905-1907 гадоў. Яно ўспыхнула з'явіўся ў адказ на спробу камандавання флоту ўчыніць расправу над удзельнікамі шматтысячнага мітыngu матросаў і салдат і ахапіла звыш двух тысяч берагавых матросаў, салдат і рабочых порта.

1936 год — нарадзіўся (у Барысаўе) Альберт Фёдаравіч Трафімаў, беларускі вучоны, доктар ветэрынарных навук (1986), прафесар (1991), член-карэспандэнт НАН Беларусі (2003). Аўтар навуковых прац у галіне ветэрынарнай санітарыі, зоагігіены і тэхналогіі вытворчасці прадуктаў жывёлагадоўлі.

Было сказана Янка Брыль (1917—2006), народны пісьменнік Беларусі: «Ты пачынаеш тады, калі пачынаеш рабіць выбар сам».

Стварэнне атмасферы — «фішка» горада

Такая думка ў мяне ўзнікла, калі зайшоў у адну з мастацкіх галерэй, якіх у горадзе вельмі шмат. У Вільні сама па сабе цалкам незразумелая, прыемная атмасфера. Але там, акрамя сюр'юны карцін, кожнага наведніка чакае сюрпрыз — мяккая музыка і... лімонны водак.

Замак, які немагчыма захапіць

Усяго за 28 кіламетраў ад Вільні знаходзіцца сусветна вядомы Троцкі замак. Гэта астраўны замак, які пабудаваны сярод Троцкіх азёраў. Для таго, каб туды патрапіць, неабходна перайсці спатачку

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

УТУЛЬНЫ ДОМ

Як надаць драўніне высокароднае адценне?

Надаць недарожнаму дрэву адценне высокароднай драўніны можна наступным чынам.

МАРЫЛКА
У продажы сустракаюцца марылькі ў выглядзе сухіх парашоку і спіртваго раствора. Аснова большасці натуральных саставаў — гумінавы фарбавальнік, які здабываюць з бургача вулго ці торфу. Ён аднолькава добра раствараецца ў спірце і ў вадзе, глыбока пранікае ў структуру дрэва.

СОЛІ
Солі металу таксама надаюць драўніне розныя адценні. Іх называюць пратручваннем. Жалезны купарвас змяняе колер дрэва ад зялёна-карычневага да практычна чорнага ў залежнасці ад канцэнтрацыі. Медны купарвас афарбоўвае матэрыял у дэлікатны карычневы колер, а калі працаваць яго водным раствором хлорнай вапны, набывае ярка-чырвонае адценне.

ФАРБЫ ДЛЯ ВАЛОСОЎ

Калі падыходзіць да афарбоўкі драўніны зусім ужо па-дылетанцку, можна выкарыстоўваць устойлівыя фарбы для валасоў. У іх склад уваходзіць аміяк, які добра замацоўвае колер, і ультрафіялетавы фільтр, які не дае пратручванню выліньваць. Карлярова гамма гэтых фарбаў мае мноства натуральных адценняў.

Распаўсюджаная памылка
Часта ў якасці фарбавальніка выкарыстоўваюць раствор еду і марганцавага калію. Вядома, гэтыя рэчывы даюць вельмі прыгожае і насычанае адценне, але не адпавядаюць самаму галоўнаму патрабаванню да пігмента, які фарбуюць, — святлоустойлівасці.

Кулінарныя хітрасці
Курцыца пад шубай
Спартрэціца: курынае філе (3 шт.) — 700 г, цыбуля рэзчатая (буйна) — 1 шт., морква (буйна) — 1 шт., часнок — 3-4 зубкі, соевы соус — 2-3 ст. л., бульба — 500 г, сыр чвэрды — 150 г, соль (на смак), свежамолатае сумесь перцаў (на смак), масла сметанковае ці алеі (для змазкі фармы), воцат яблычны (для марынавання цыбулі).

КУЛІНАРНЫЯ ХІТРАСЦІ

Курцыца пад шубай

Спартрэціца: курынае філе (3 шт.) — 700 г, цыбуля рэзчатая (буйна) — 1 шт., морква (буйна) — 1 шт., часнок — 3-4 зубкі, соевы соус — 2-3 ст. л., бульба — 500 г, сыр чвэрды — 150 г, соль (на смак), свежамолатае сумесь перцаў (на смак), масла сметанковае ці алеі (для змазкі фармы), воцат яблычны (для марынавання цыбулі).

Курынае філе парэзаць невялікімі кубікамі. Замарынаваць у соевым соусе і прапушчаным праз прасічанаку. Пакінуць хвілін на 30-40. Бульбу ачысціць і парэзаць тонкімі кружочкамі. Цыбулю рэжам паўколіцамі і апрыскаем яблычным воцатам. Гэта абавязкова, тады цыбуля ў гатовай страве будзе злёгка хрумсткай і з лёгкай кіслінкай.

УСМІХНЕМСЯ

Сяргей Бязрукаў, калі ходзіць у лес па бязрозы сок, не ўтыкае ў дрэвы трубікі: ён чытае Ясеніна, і бязрозы самі плачучы яму ў слоік.

— Ну, які пасля ўчарашняга — дадому нармальна дайшоў?
— Нармальна. Усё роўна тэлефонны апарат мяняць збіраўся, ды і гэтымі дзвума зубамі амаль не карыстаўся...

Сантэхнік Васіль кладзе трубы на фэн-шую. Але ж не, гэта сантэхніку Васілю па фэн-шую, як ён кладзе трубы.

— Здзейсніў з жонкай паломніцтва да святой крыніцы. Маліўся там...
— Ну і як?
— Ды нічога. Ніякага пуду не здарылася. З той жа жонкай і вярнуўся.

Затое Пугачова не кажа Максіму Галкіну: «Ты адабраў у мяне лепшыя гады!»

Дзве сяброўкі:
— Навошта ты зімой носіш акуляры ад сонца?
— Нічога ты не разумеш! Гэта акуляры не ад сонца, гэта акуляры ад Prada!

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛІГІЯ: Н. КАРПЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРТАС (намеснік галоўнага рэдактара), Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕУСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК.

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: лісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, скаржарытэа — 292 05 82, адказных за выпуск дадатак: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, упасных карэспандэнцтваў у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэары: 287 18 81.

http://www.viazda.by; ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: rek@viazda.minsk.by

Газета адрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Вядавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год. Тыраж 26.109. Індэкс 63850. Зак. № 5242. М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 Нумар падпісаны ў 19.30 23 лістапада 2012 года.